

DRAUGAS

PERIODICALS
August 07, 2004
Vol. XCV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
ŠEŠTADIENIS - SATURDAY, RUGPJŪČIO - AUGUST 07, 2004

*****MIXED ADC 606
361 33 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-06-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 150
Kaina 75 c.

Šiame numeryje:

Iš ateitininkų veiklos.
2 psl.

Libertas Klimka rašo apie vaivorykštės misle. Dėmesys didžiuliams rieduliams. Jono Urbono nuotr. - ilgesingi Lietuvos vaizdai.

3 psl.

Mūsų šeimose: gintarėlės ruošiasi Gintaro pokyliui. Muzika cenzūros apynasryje.

4 psl.

JAV LB Socialinių reikalų tarybos skiltis. Girionys - tikra miškų meka.

5 psl.

Naudinga „Draugo“ informacija visiems skaitytojams.

6 ir 7 psl.

ALRK Moterų sąjunga švenčia 90-ies metų jubiliejų ir prisimena šios organizacijos steigėjas. Lemonto lietuvių bendruomenės gegužinė PLC.

8 psl.

Sportas

* Baltarusijoje vykstančiame Europos beisbolo čempionato devynių komandų B grupės varžybose Lietuvos rinktinė iškovojo bronzos medalius. Penktadienį kovoję dėl trečiosios vietos Lietuvos beisbolininkai 8:4 įveikė Slovakijos komandą.

* Belgijos dviratininkų komandos „Landbouwkrediet-Colnago“ narys Tomas Vaitkus Danijoje vykstančių daugiadienių „Post Danmark Rundt“ lenktynių trečiajame rate penktadienį buvo 37-as ir bendroje įskaitoje tarp 122 dalyvių iš 44-osios vietos pakilo į 34-ąją.

* Suomijoje vykstančiame Pasaulio skraidančiojo disko (frisbee) čempionate pirmenybių debutantė Lietuvos rinktinė liko penkiolikta. Penktadienį dvikovoje dėl 15-os vietos Lietuvos komanda 17:14 įveikė Rusiją.

* Prienų rajone Pociūnuose tęsiasi XII Europos sklandymo čempionatas. Ketvirtadienį astuntąją skrydžių dieną iš lietuvių geriausiai sekėsi „Open“ klasėje besivaržančiam Romualdui Knėpai, kuris su 753 taškais buvo vienuoliktas.

Naujausios žinios

* Dešinieji savaitgalį posėdžiaus ir pramogaus.

* Sukanka 100 dienų Lietuvos narystei Europos Sąjungoje.

* Šalia Lietuvos gali iškilti dar daugiau naftos grėžinių.

* Briuselio siūlomos lengvatų bendrovių nedoma.

Vallutų santykis
1 USD - 2.860 LT
1 EUR - 3.452 LT

Per karą ištremti lenkai nori kompensacijų iš Lietuvos

Varšuva, rugpjūčio 6 d. (PAP-ELTA) — „Dar viena Antrojo pasaulinio karo aukų grupė nori apginti savo teises. Ši syki lenkai. Trijų šimtų Vilniaus šeimų, lietuvių ištremtų 1942 m., atstovai nori, kad Lietuvos valdžia išmokėtų jiems kompensacijas už prarastą turą“, rašo penktadienio numeryje Lenkijos dienraštis „Życie Warszawy“.

„Tai — maždaug 1,500 lenkų, gyvenusių Vilniaus krašte, Paberžės ir Nemenčinės apylinkėse, drama. 1942 metais su volkiečiais kolaboravusi Lietuvos

valdžia liepė jiems per vieną dieną palikti savo ūkius, kuriuos užėmė iš Seinų ir Suvalkų apylinkių atkelti lietuviai“, teigia laikraštis.

„Po to glaudžiausi pas gimines ir pažįstamus“, prisimena 78 metų amžiaus Maria Szyńska, ištremta iš Baronėlių kaimo.

Kaip rašo „Życie Warszawy“, baronėliškiai iš savo namų grįžo po pusantro metų, bet šie buvo visiškai nuniokoti.

„Radome keturias plikas sienas, tuščius aruodus ir tvar-

tus bei 33 hektarus apleistos žemės“, sako iš to paties kaimo kilusi Anna Jawelska, kuriai tuomet buvo devyneri metai.

„Dalis nukriaustųjų po karo išvažiavo į Lenkiją pagal repatriacijos programą. Vis daugiau tada ištremtų šeimų nori, kad Lietuvos valdžia išmokėtų kompensacijas“, pažymi „Życie Warszawy“.

„Iš pradžių lenkai prašė Lenkijos ambasados pagalbos, bet atsakymo nesulaukė“, pareiškė dienraščiui Lietuvoje leidžiamo savaitraščio „Tygodnik

Wilenszczyzny“ redaktorius Henryk Maśl, kuris stengiasi padėti apginti išskeldintųjų teises.

„Net keista, kad niekas apie šią istoriją nekalba. Todėl nusprendėme suburti nukentėjusių grupę ir kuo plačiau informuoti apie šią dramą“, teigia H. Maśl.

Jo nuomone, Lenkijos vyriausybė gali padėti tremtinėms tik politine parama. „Visi priekaištai turi būti adresuojami Lietuvos valdžiai ir teisdoms“, mano H. Maśl.

„Kaip sužinojome Lenkijos ambasadoje Vilniuje, iki šiol ištremtais lenkais niekas nesirūpino, kadangi oficialiai šiuo klausimu nesikreipė nė viena organizacija“, rašo „Życie Warszawy“.

„Turiu pripažinti, kad šios problemos nesame išsamiai išnagrinėję, todėl reikia atlikti kruopštų tyrimų“, pareiškė Lenkijos užsienio reikalų ministerijos atstovas spaudai Bogusław Majewski. „Bet mes visada esame pasirengę ginti lenkų tikslus“, pridūrė jis.

Lietuvos karo atašė — nepageidaujamas Maskvoje

Maskva/Vilnius, rugpjūčio 6 d. (BNS) — Rusija paskelbė nepageidaujamu Lietuvos karių atašė Maskvoje pulkininką Sigitą Butkų.

Tai penktadienį patvirtino užsienio reikalų ministras Antanas Valionis.

Ministro teigimu, šis Rusijos veiksmas yra „atsakomoji priemonė“ į tai, kad Lietuva liepos mėnesį už veiklą, nesuderinamą su diplomato teisine padėtimi, išsiuntė tris Rusijos ambasados Vilniuje darbuotojus. Diplomatinėje praktikoje ši formulė reiškia šnipinėjimą.

Apie šį įvykį iki šiol nebuvo skelbta.

Du iš trijų liepą tydomis už šnipinėjimą iš Lietuvos išsiųstų Rusijos ambasados atstovų buvo kariškiai, kurie tikriausiai rinko žvalgybinę informaciją Rusijos karinei žvalgybai — Vyriausiosios žvalgybos valdybai (GRU).

Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius penktadienį sakė, jog liepos pradžioje iš Lietuvos buvo išsiųsti Rusijos gynybos atašė pulkininkas Viktor Telešev ir atašė pavaduotojas pulkininkas Valerij Volkov.

„Mes nesiekėme aštrinti situacijos, todėl šie du kariškiai buvo išsiųsti darbine tvarka“, sakė L. Linkevičius.

Krašto apsaugos ministras nekommentavo, kas buvo trečiasis išsiųstas diplomatas.

Užsienio reikalų ministras A. Valionis nenorėjo konkrečiai įvardinti, kokią informaciją bandė gauti liepos mėnesį išsiųsti diplomatai ir teigė, kad

tai yra apie juos informaciją rinkusio Valstybės saugumo departamento (VSD) reikalas.

VSD vadovybė Rusijos diplomatų išsiuntimo nekommentavo.

Paklaustas, kodėl liepos mėnesį nebuvo pranešta apie trijų Rusijos diplomatų išsiuntimą iš Lietuvos, A. Valionis teigė, jog buvo norima išvengti skandalo, tačiau Rusijai paskelbus apie Lietuvos karo atašė išsiuntimą, Lietuva irgi paviešino kaimyninės valstybės diplomatų išsiuntimo faktą.

„Buvo norima išsiųsti diplomatus švelnesne forma, pasiekti tą patį rezultatą išvengiant skandalo. Diplomatinėje praktikoje tokie dalykai dažniausiai daromi tyliai“, pasakojo A. Valionis.

„Šiuos Rusijos žingsnius vertiname neigiamai, aš norėčiau, kad išsiųstieji būtų tik tie, kurie užsiima neteisėta veikla, o nekalti žmonės galėtų normaliai tęsti savo darbus“, svarstė A. Valionis.

Tačiau, nepaisant šio diplomatinio skandalo, A. Valionis Lietuvos santykius su Rusija vertina teigiamai.

Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Albinas Januška pareiškė apgailestavimą, jog Rusija laikosi „akis už akį“ principo ir išsiuntė niekuo dėtą Lietuvos diplomata.

„Tuo pat metu norime pareikšti — Rusijos diplomatams ir toliau nebus leista vykdyti veiklą, nesuderinamą su diplomato teisine padėtimi“, sakė URM sekretorius.

R. Paksas toliau rutulioja samokslų teoriją

Vilnius, rugpjūčio 6 d. (BNS) — Per apkalta iš prezidento pareigų pašalintas Rolandas Paksas penktadienį buvo apklaustas liudytoju savo bendražygio liberaldemokrato Gintaro Šurkaus byloje.

Viename interviu G. Šurkus teigė, neva organizuotas samokslas prieš tuometinį prezidentą R. Paksą, renkami pinigai paveiktai žiniasklaidai.

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas buvo įvardytas kaip šių procesų dalyvis, pinigų esą tam skiria narkotikų mafijos atstovai.

Po šios laidos A. Paulauskas kreipėsi į prokuratūrą dėl šmeiždo.

Liudydamas teisme, R. Paksas, kaip ir G. Šurkus, irgi kalbėjo apie samokslą. Jis teismą tikino, kad G. Šurkus yra labai sąžiningas žmogus.

R. Paksas sakė manęs, kad jo apkalta taip pat turėtų ištirti teisėsaugos institucijos ir tik tada bus galima įvardyti tikruosius samokslų užsakovus bei vykdytojus.

Sugriežtinta prekyba genetiškai pakeistais produktais

Lietuvos nacionalinės veterinarijos laboratorijos genetiškai pakeistų produktų laboratorijoje. Tomo Černišovo (ELTA) nuotr.

Vilnius, rugpjūčio 6 d. (ELTA) — Lietuvos visuomeninio maitinimo įmonių valgia-raščiuose nuo šiol bus privaloma nurodyti, kad pagamintuose patiekaluose yra genetiškai pakeistų organizmų (GPO).

Lietuvoje leista prekiauti Europos Sąjungoje įteisintais genetiškai pakeistais produktais. Teisės aktais patvirtinta viena genetiškai pakeistų sojų rūšių, 4 kukurūzų rūšių ir 6 rapsų veislių.

Tačiau maisto produkto sudedamojoje dalyje genetiškai pakeisto organizmo negali būti daugiau nei 0.9 proc.

Ženklavimo etiketėje būtina nurodyti, kad produkte yra GPO.

Zoknių oro uoste — pirmoji NATO investicija

Vilnius, rugpjūčio 6 d. (BNS) — Šiaulių Zoknių oro uostas sulaukė pirmosios NATO investicijos — už šios karinės sąjungos skirtus beveik 2 mln. litų bus suremontuota dalis oro uosto kilimo ir tūpimo tako, penktadienį rašo dienraštis „Respublika“.

Pasak Zokniuose dislokuotos valstybės Karinių oro pajėgų (KOP) I-os aviacijos bazės vado majoro Deivio Martusevičiaus, už NATO organizacijos skirtus pinigus bus suremontuota 0.5 km ilgio kilimo ir tūpimo tako atkarpą.

Del prastos būklės šia atkarpą kariškiai dabar nesinaudoja, todėl D. Martusevičiaus teigimu, remonto darbai karinių lėktuvų skrydžiams nekludys.

Remontas daromas skubos tvarka, kad būtų galima užtikrinti saugų oro policijos funkcijų vykdymą.

Viso tako rekonstrukcija daryti šiemet jau per vėlu, ji greičiausiai bus atliekama kitąmet.

Mirė architektas E. Arbas

Santa Monica, CA — Liepos 31 d. Santa Monica, CA, mirė žymus architektas Edmundas Arbas (Arbaciauskas).

E. Arbas gimė 1915 m. Karsokų kaime, Trakų apskrityje. 1930 m. baigė Kašiadorių vidurinę mokyklą, 1936 — Kauno aukštesniąją technikos mokyklą.

1944-45 m. studijavo Vienos aukštojoje technikos mokykloje, vėliau — Stuttgart.

Atvykęs į JAV baigė Lawrence technologijos institutą.

1942-44 m. E. Arbas dirbo statybos bendrovės Vilniaus

Atėnų olimpiniam kaimelyje gyvens 100 lietuvių

Atėnai, rugpjūčio 6 d. (ELTA) — Rugpjūčio 13-ąją prasidėdanti Atėnų olimpinė žaidynių kaimelyje gyvens 100 lietuvių. Penktadienį Lietuvos olimpinė rinktinė buvo oficialiai užregistruota Atėnų olimpinėse žaidynėse.

Iš viso registruotas 61 sportininkas — 49 vyrai ir 12 moterų. Tiesa, delegacija gali dar padidėti 1-3 lengvaatlečiais, jei savaitgalį jie įvykdys olimpinis normatyvus Baltijos valstybių varžybose.

Pagal registruotų sportininkų skaičių buvo užregistruoti 39 Lietuvos aptarnaujančio personalo atstovai — vadovai, treneriai ir medikai.

Dar septyni treneriai ir medikai gavo registracijos korteles, kurios suteiks teisę lankytis sporto bazėse, tačiau į olimpinį kaimelį jie galės patekti tik kaip svečiai.

Po registracijos LTOK delegacijos vadovo pavaduotojai Algirdas Rastanas, Kazys Steponavičius, tarptautinių ryšių atstovė Iolė Domarkienė ir B. Čekauskas gavo Lietuvos olimpiečių namo raktus ir pradėjo įsikurti.

Kartu su jais apsigyveno ir pirmasis sportininkas — buvęs Giedrius Gužas, kuris jau savaitę treniruoja Graiki-

V. Adamkus nerimauja dėl populizmo bangos

Varšuva-Vilnius, rugpjūčio 6 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus interviu Lenkijos spaudai pareiškė susirūpinimą dėl Lietuvoje kylančios populizmo bangos.

„Daliai mūsų dabartinio politinio elito trūksta atsakingumo. Tai pirmas kartas mūsų istorijoje, kai populistas sugebėjo pelnyti tokią didelę visuomenės paramą“, interviu dienraščiui „Rzeczpospolita“ skundėsi V. Adamkus.

Varšuva-Vilnius, rugpjūčio 6 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus interviu Lenkijos spaudai pareiškė susirūpinimą dėl Lietuvoje kylančios populizmo bangos.

„Daliai mūsų dabartinio politinio elito trūksta atsakingumo. Tai pirmas kartas mūsų istorijoje, kai populistas sugebėjo pelnyti tokią didelę visuomenės paramą“, interviu dienraščiui „Rzeczpospolita“ skundėsi V. Adamkus.

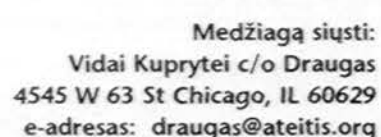
suvarijimo labai įvairių politinių organizacijų atstovus.

„Šis pareiškimas tapo dar vienu svariu žingsniu Lietuvos valstybės atkūrimo procese“, pažymi europarlamentaras J. V. Paleckis.

Gotlando pareiškimą taip pat pasirašė Kazys Bobelis, Antanas Buračas, Kazimieras Motieka, Antanas Terleckas, Česlovas Kudaba, Vytautas Landsbergis ir Irena Lukoševičienė.

Pareiškimo 15 m. proga gegužės 5 dieną Seime buvo surengta konferencija „Nacionalinio susitarimo galimybės Gotlando pareiškimo šviesoje“.

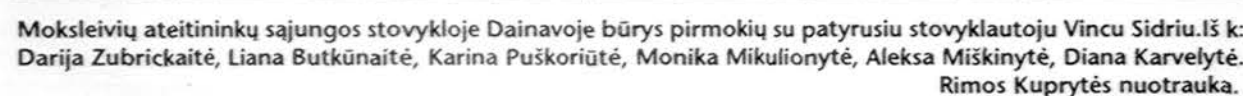
suvarijimo labai įvairių politinių organizacijų atstovus.

RIMA KUPRYTĖ

Dienos programa stovykloje prasidedavo atsikelimu, mankšta, malda, veliavos pakelimu ir pusrųčiai. Tada užsiėmimai: dainavimas, sportas, maudy-

Per tautos vakarą, žaidėm žaidimą „Knygnešiai“. Moksleiviai, tai lietuviai, bando per žandarų frontą (dabar kiek sumodernintas žaidimas — tai per rusus komunistus) pernešti lietuviškas knygas į „Lietuvą“.

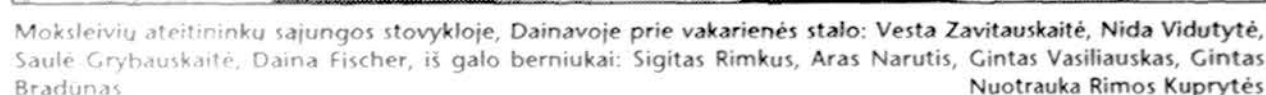
Gintas Vasiliauskas

Prisimenu pirmąjį stovyklos vadovų posėdį. Liudas Landsbergis susirinkusiems pasakė: „Mūsų pirma atsakomybė nėra stovyklos programai, bet stovyklautojams – su jais pabendrauti, pasikalbėti ir pasiūlyti džiaugti“. Per tas dvi stovyklavimo savaites pamaciau kiek tiesios buvo komendanto žodžiuose. Moksleiviai patys sau sukūrė nuostabią stovyklą, o mums vadovams liko tik jų pasiekimams džiaugtis.

Jau tradicija—ateitininkai praleidžia Darbo dienos savaitę galį Dainavoje. Paskaitininku tarpe: ambasadorė Gintė Damašytė, Saulius Girmius, Petras V. Kisieličius, kun. Petras Stravinskas, prof. Valdas Samonius, Onilė ir Kestutis Šeštokai, muziejaus Lietuvių fondas.

Kitais klausimais kreipkitės pas Vyta Maciūną el. paštu: **VytM@aol.com**

Ausu, Nosies, Gerkles
Ligos — Chirurgija
7350 W. College Drive, Suite 208
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-9199

Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

Valandos pagal susitarimą

VAIVORYKŠTĖS MİSLĖS

LIBERTAS KLIMKA

„Marga karvė dangų laiz. Kas?“ Šią vasarą tai tikrai nesunkiai atsėjama mįslė. Nagi – vaivorykštė, laumės juosta! Ko jau ko, o vaivorykščių šiemet Lietuvoje buvo galima prisigėdinti. Ir pilnų, ir dvigubų, ir pritvinkusių debesų fone, ir nusigėdijusiam danguje. Netgi vėlyvą pavakare, – tai itin reta. Tokia štai šiemet nenuobodi vasara...

Beje, vaivorykštė, šis gražus dangaus skliauto reiškinys, dar vadinama ir kitokiais vardais. Tai ir gervės, ir gėmės juosta. Pakruojų ir Šiaulių apylinkėse teko girdėti žmones sakant „dermės juosta“, – irgi tinkantis vardas tokiai grožio. O kad vandenį tariamai geria ir pripildė jūo debesimis, tai straublė. Džukų patarlė sako: „Geria kaip straublė vandenį“. Arba palyginant: „Kaip straublė iš ežero vandenį!“ Tačiau mitinė jos prigimtį išduoda būtent laumės juostos pavadinimas. Toji laumė, vardu Vaiva, esanti atmo-

feros dievo Perkūno žmona. Juk po Perkūno rūstaus žodžio, jo pikto pagrūmenimo, padangė nušvinta nuostabiomis spalvomis. Dar ir toks yra pasakymas, pamatius vaivorykštę: „Laumė ragana pirtį kūrėna, vanosis“. Vaikus taja juosta gąsdina: „Neik artyn, įtrauks debesin“. Ir pirštu negalima į vaivorykštę rodyti. Ji gerianti vandenį iš balų, iš ežerų, iš Nemuno, iš marių. Todėl sakmėse, pasakose, mįslėse – taigi mitinėje mąstysenoje – ir pavirto į marga karvę. Sigutės pasakoje karvutė padėjo atlikti piktosios pamotės našlaitei užduotą darbą: pernakto suverpė ir išaudė drobeles; bereikėjo verpalus į vieną ausį įkišti, o audinys – iš kitos. Štai ir surandame tautosakoje dar vieną bendrą visiems indoeuropiečiams mitologijos dalyką – šventąją karvę. Gal net neįtarėme turį ją savosios etninės kultūros gėmės, mąnydami tik Indijoje laisvai klaidžiojant miestų gatvėmis. Mūsųose jos būta vieno galingiausių dievų – Perkūno –

žmona. Tačiau gyvulininkystę baltų ir jų kaimynų mitologijoje globoja Perkūno priešininkas Velinas. Ar nebus jis persiviliavęs į savo karalystę ir gražuolę Vaivą? Apie tokį homerišką meilės ir išdavystės siužetą yra užsiminę mūsų mitologijos tyrinėtojai, matydami tame dievų nesantaikos priežastį. O dėl tų varžytuvių sukasi ir gamtos ratas; nugalėję Perkūnas – įsivirauja vasara; Velinas ima viršų – žemę sukausto gruodas. Ir viskas dėl Vaivos palankumo...

Moksliskai vaivorykštės atsiradimą buvo bandoma paaiškinti jau XVIII amžiaus pradžioje. Mūsų krašto mokslininkai nedaug teatsiliko nuo savo europinių kolegų. Štai, senoji Vilniaus universiteto profesorius Jonas Reiteris 1647–siais metais parašė knygą „Vaivorykštė arba pasirodantis spalvos“. Kaip priimta tais laikais, autorius pratarmėje nusako savo nagrinėjamo objekto svarbą: „Niekio nėra, maloningasis skaitytojau, taip bendra, kaip

spalva, ir nieko taip sunku pažinti. Puošiasi gyvuliai, sparnuočiai, gelės spalvų įvairumu...“ Knygoje teisingai spėjama, kad vaivorykštės priežastis, – tai šviesos ir lietaus lašelių sąveika. Tačiau konkrečiai paaiškinti spalvas gamtoje mokslas įstengė tik didžiajam Izaokui Niutonui įrodžius, kad balta spalva susideda iš spektro. Šviesos dispersijos reiškinį jis aprašė 1704-siais išleistame „Optikos“ traktate, taigi lygiai prieš 300 metų.

Kaimo žmonės iš vaivorykštės bandydavo spėti apie oro permainas. Jei vaivorykštė labai ryški, tai dar bus darganos; juo ji žalesnė, tuo daugiau lietaus, juo raudonesnė, tuo daugiau vėjo. Jeigu ji nušvinta rytu, tai dar lyos, jei vakare – gali nusistovėti ilgesnė giedra. Pietų pusėje pasirodžiusi juosta žada tikrai gerą „pagadą“. Tai štai kokia ta vaivorykštė – „Aukso mesta, sidabru atasta, deimanto peiliu rėžta“.

Jono Urbono nuotraukose užfiksuoti vaizdai iš šių metų apsilankymo Lietuvoje. Nors Vilniuje automobilių kamšatis, kaimo vietovėse vis dar naudojamos tokios transporto priemonės susisiekimui.

Tolumoje matosi Kernavė ir jos piliakalniai, kur Lietuvos valstybės šventės proga, tris dienas – liepos 4-6 dienomis – vyko įvairios programos. Keliai į Kernavę buvo nepravažiuojami dėl automobilių gausos, ir kai kurie, palikę automobilius, ėjo per 10 kilometrų, kad pasiekti Kernavę.

DĖMESYS DIDŽIULIAMS RIEDULIAMS

Paplentės „sargybinis“

Praejusių metų rugsėjo viduryje savo kietą kaktą virš žemės iškišo „akmenėlis“ Šiaulių rajone, ties posūkiu į Bubių tvenkinį. Dalis akmens jau seniai kyšojo paplentėje, tarsi skaičiuotų, kiek mašinų prarieda senuoju Hanzos keliu. Tačiau tik pernai, kelininkams tvarkant Bubių plentą, prisireikė riedulį paslinkti labiau į keltą. Tada ir paaiškėjo, kad akmens nei du, nei du šimtai vyrų nepajudins. Galinga kelininkų technika net keleto valandų apie riedulį rausė žemę, kol šis pagaliau pasirodė visa savo didybe. Kol kas dar nėra tiksliai apskaičiuota, kiek riedulys galėtų sverti, bet spėjama, kad apie 70–80 tonų. Riedulio ilgis siekia apie 4, plotis – per 3, o aukštis – per 2 metrus.

Aptiktojo akmens įsigėdė ne vien verslininkas. Žadėjo net patys riedulį išsikelti, bet kelininkai jau tvirtai nutarė akmenį palikti paplentėje.

Kriauciaus akmuo

Dar didesnis akmuo į žemės paviršių iš amžinojo guolio buvo išprašytas 1999 m. Vileikių kaime (Kelmės r.), jis pasirodė esąs kur kas didesnis už legendinį Puntuką. Vileikių kaimo akmens ilgis – 7,2 m, plotis – 6,8 m, aukštis – 3,2 m.

Kad Vileikių kaime senojo siuvėjo Petro Jasulaičio, žmonių tiesiog kriauciumi vadinto, laukuose kažkoks nedidelis tūno po žeme, žinota jau labai seniai. Būdavo, tik paleis artojas kiek giliau plūgą, triaukšt ir nebėra norago. Ir taip gal iki pat šių dienų būtų buvę, jei 1988 m. i tuokart buvusio K. Poželos kolūkio laukus nebūtų atėję melioratoriai. Net 14 galingiausių traktorių akmenėlio iš vietos nepajudino, stipriausi traukė kaip voratinklio gijos trūkine, mat melioratoriai užsispyrė bet kokia kaina riedulį į paviršių išvilkti. Melioratoriai Vileikių akmenį į paviršių viliojo net du rudenius.

Žinia apie Vileikių laukuose išridentą milžinišką akmenį bemat apskriejo ne tik rajoną, bet ir visą Lietuvą. Jo pasizūrėti atvažiuodavo moksleivių ekskursijos, netgi jaunavedžiai pagėdaudavo įsiamžinti prie gailino. Bet bene labiausiai už visus akmeniu džiaugėsi P. Jasulaitis – juk tai jo žemės „daržovė“. Pamatys, būdavo, sukanant būrėlį smalsuolių prie akmens, tuoj ir atpėdina pasakoti. O kaimietiai akmenį iškart pavadino Kriauciaus vardu.

Beje, Kriauciaus akmuo taip pat pūpo netoli garsiojo Hanzos kelio, kaip ir Bubių naujagimis. Deja, jokios nuorodos į

šių gamtos paminklų nėra, nors pats akmuo respublikinės reikšmės geologiniu paminklu buvo paskelbtas dar 1990 m. Geologai tada nustatė, jog tai – paskutiniojo ledynmečio reliktas ir jo amžius siekia 14,000–16,000 metų. Bet taip jau atsitiko, kad aplinkosaugininkai, iš pradžių kartu su visais pasidžiaugę radiniu, ėmė jį ir pamiršo. Nebuvo jis prisimintas ir tuomet, kai 1994 m. žemę atsiėmė buvęs jo savininkas P. Jasulaitis bei dar vėliau jo paveldėjimo teises perėmęs kriauciaus sūnus Vitas. Žemė, ant kurios gulėjo akmuo, savininkams buvo gražinta be jokių apribojimų, net nepažymint, kad ten kažko ypatingo esama. Todėl V. Jasulaitis jautėsi tapęs ne tik žemes, bet ir akmens savininku ir su savo daiktu elgėsi kaip tinkamas: gražiai jo aplinką apsodino ažuoliukais, žolę apie jį šienavo, užrašus riedulį iškalė, įamžindamas akmens ryšį su jo gimine.

Ruplauškyje – milžinas?

Tik 2002 m. gruodį Kriauciaus akmuo bus įtrauktas į paveldo objektų sąrašą. Tada ir susigriebta, kad šis akmuo – Dievo dovana visiems žmonėms, kad jis negali būti kieno nors nuosavybė. Žemėtvarkininkai subruzdavo rengti apribojimus žemės naudotojui Vitui. Tačiau

šis į kalbas nesileidžia: „Mano žemė ir jokio akmens čia nėra. Pasizūrėkit į savo pačių man išduotus nuosavybės dokumentus. Parodykit, kur pažymėtas akmuo, o tuo labiau – paminklas. Kai mums žemę grąžint, tas akmuo jau nebe pirmus metus pūpo. Bet jūs jo nematėt“.

Kelmės žemėtvarkos skyriaus vedėja Raimonda Parnauskienė sako, jog V. Jasulaičio žodžiuose yra dalis teisybės. Tad ir verda aistros prie Kriauciaus akmens, o šis iš gėdos atgal į žemę lenda – ten ramiau buvo. Vietos gyventojai tvirtina, jog jis jau į žemę beveik metra sulindo.

Kriauciaus akmuo savo dydžiu nusileidžia tik didžiausiam Lietuvos rieduliui – Barstyčių akmeniui, kurio ilgis – 13,4 m, plotis – 6,5 m, ir 4 m išilinės virš žemės paviršiaus. Nors kas žino, kokie milžinai dar pūpo po žeme ir laukia savo valandos? Antai Ruplauškio kaimo (Šiaulių r.) ūkininkas Viktoras Mekas jau giriasi, kad jo laukuose pūpo 4 m ilgio, 2 m pločio ir 2,5 aukščio akmuo, kuris gal dar antra tiek yra į žemę sulindęs. Bet ir į Ruplauškį joks garsus poetas nebuvęs atvykęs, todėl tą akmenį apdainuoja tik ūkininkas Viktoras.

Nijolė Petrošiūtė „Valstiečių laikraštis“, 2004 m. Nr. 54

NAPOLÉONO ŽYGIS PER LIETUVĄ

RIMVYDAS SIDRYS

Nr5

Daugiau entuziazmo buvo 1806–1807 metais, kada Napoleono laimėjimas prieš Prūsijos ir Rusijos jungtines pajėgas sužadino laisvės viltis.

Daug lietuvių perbėgo per Nemuną stoti savanoriais į Napoleono kariuomenę, valstiečiai tikėjosi iš jo baudžiavos panaikinimo. Buvo sudarinėjamos slaptos ginklų atsargos, prie Plungės, Gardino, Joniškėlio telkėsi ginkluoti būriai. Deja, Napoleonas juos apvylė, Tilžės sutartimi pripažindamas Rusijos sienas ir tuo pačiu Lietuvos okupaciją. Dabar, po penkerių metų, nepriklausomybės viltis atgijo, bet tik ribotai. Pati įtakingiausia tarp Lietuvos bajorų tuo laiku buvo Oginskių šeima. Mykolas Kazimieras Oginskis buvo išrinktas Lietuvos etmonu, kovoję prieš rusus, pralaimėjęs emigravo. Jo giminaitis Mykolas Kleopas Oginskis tapo Lietuvos kunigaikštijos iždiniu, bet kai reikėjo rinktis tarp Napoleono ir Aleksandro, jis atsistojo caro pusėje, tapo net jo patarėju.

Kita įtakinga Lietuvos didžiųjų šeima buvo Soltanai. Stanislovas Soltanas pasidarė naujai sukurto vyriausybės pirmininku ir pasiliko ištikimas Napoleonui iki pat galo. Kai Napoleonas traukėsi iš Lietuvos, jis, su visa vyriausybe ir su dar ne visiškai suorganizuotos Lietuvos kariuomenės likučiais, irgi traukėsi kartu.

Kelias atgal

Rusai vis dar traukėsi, Barklay de Tolly nedrįso stoti prieš Napoleoną. Pagaliau Napoleonas sulaukė, ko norėjo, rusai, dabar jau Kutuzovo vadovaujami, sustojo ir išsidėstė prie Borodino miesto. Rusai iškėlė veliavas su šventųjų paveikslais. Napoleonas iškėlė savo 3 metų sūnaus paveikslą. Prasidėjo mušis, trukęs dvi dienas, Kutuzovas neteko 50,000 karių ir pasitraukė. Napoleonas įžengė į degančią Maskvą. Maskvoje jis išbuvo visą mėnesį, parašė 3 laiškus Aleksandrui, siūlė taikytis. Į juos atsakymo negavo.

Spalio 19 d. Napoleonas pradėjo žygiuoti iš Maskvos link Nemuno. Iš karo pradžioje turėtų 400,000 karių, dabar buvo likę 100,000 ir juos per visą ilgą kelionę puldinėjo rusai. Stambesni mušiai buvo prie Malojeroslavet, Viazmos, Krasnoe, Smolensko.

Smolenske Napoleonas tikėjosi rasti ten anksčiau sukrautas maisto atsargas, bet kazokai ten pribuvo pirmi ir beveik viską sunaikino. De Segur rašo, kad Smolenske pakriko kareivių drausmė, dėl maisto likučių jie pešėsi iki žudynių. Sunkus pralaimėjimas ištiko ir prie Berzinos upės. Ten Kutuzovo visą laiką spaudžiamieji, kareiviai turėjo pastatyti du pontoninius tiltus, bet vis tiek apie trečdalis kariuomenės nespėjo per juos persikelti.

Už Minsko ir Molodečno Napoleono kariai jau žygiavo per etninę Lietuvą. Smurgainių mieste Napoleonas sušaukė savo maršalų pasitarimą. Smurgainiai (Smorgony) buvo garsus meškų dresavimo centras, cirkininkai ten mokydavo meškas vaikščioti ant dviejų kojų. Dabar Napoleonas maršalams paaiškino, kad jis būtina turi grįžti į Paryžių, kur jau buvo prasidėjęs bruzdėjimas prieš Napoleono valdžią. Maršalui Ney jis pavėdė organizuoti Vilniaus gynybą.

Kaip tik tuo laiku Lietuvą sukaustė šaltis, pasiekęs -28 laipsnių C. Išbadėję kareiviai slinko kaip smėklos, krisdavo į sniegą, kiti žengdavo per juos. Neapolio brigada, stovėjusi Vilniuje, buvo išsiųsta į Smurgainius Napoleono pasitikti. Daugumas jų mirė, sušalo. Kur tik buvo kokia pastogė, kareiviai užkurdavo laužą, bet apie jį susigrūdavo tiek kareivių, kad vidury stovėjusieji patekdavo į liepsnas. Kai kurie bandė kirsti medžius ir juos kurenti, bet dauguma jau nebeturėjo tam jėgų. Jie vėrciau uždegdavo visą namą ar daržinę, kad galėtų prie tos naikinamos ugnies valandą pasišildyti. Visi arkliai jau buvo suvalgyti, de Segur su pasibaisėjimu aprašo kanibalizmo atvejus.

Palikęs Smurgainiuose mirštančių kareivių minią, 1812 m. gruodžio 5 d. Napoleonas išvažiavo į Vilnių. Kelias vedė per Ašmeną (Osmiana), kurią kaip tik tuo metu užpuolė ir trumpam buvo užėmė rusų daliniai. Pamatę atžygiuojančius prancūzus, jie po trumpos kovos pasitraukė. Jei Napoleonas būtų išvažiavęs iš Smurgainių viena valanda anksčiau, būtų patekęs į pačias kautynes. Artėjant prie Vilniaus, Medininkuose (Miedniki) su juo susitiko grafas Basano Maret, Prancūzijos užsienio reikalų ministras. Bus daugiau

PASLAPTINGI RATILAI

Suskaiciavo 50 ratilų

Prieš dvejus metus, ankstyvą pavasarį ardamas kalvotus laukus, ūkininkaujantis senūnas A. Bytautas nustrė, ant vienos kalvelės išvydęs žalius, gana taisyklingos formos ratilus – jų ūkininkas suskaiciavo pusšimtį. Didžiausių ratų skersmuo siekė tris metrus, mažesni buvo pusės metro skersmens.

Pernai paslaptinių žolės žiedų ūkininkas pievoje nepastebėjo. Šiemet ratilai vėl išryškėjo – ypač gerai jie matėsi ankstyvą pavasarį, kol laukai dar buvo nesuzaliavę. Apžiūrėdamas savo „kosmodromą“ senūnas pastebėjo, jog žolės žiedai pradėjo platėti, keisti formą ir slinkti į vakarus. Labiau

siai prasipletusio ratilo skersmuo pasiekė 10 metrų. Kad žolės ratai ilgai nei pradės keisti formą, ūkininkas jau įspėjo vienas mokslininkas.

Paslaptis – grybienoje?

Keisti reiškiniai A. Bytauto pievoje priviliojo daug smalsuolių. Paslaptinių gamtos reiškinų tyrinėtojai neaiškios kilmės žolės žiedus buvo linkę sieti su mistika. Nufotografuotus vešliai sužalčius ratilus vienas Vilniaus universiteto docentas buvo idėjęs į interneto puslapį. Susidomėjęs šiuo reiškiniumi vienas amerikietis rašė, jog žiedų pievoje susidarymo priežastys yra grybienio išsidėstymas ratu.

Išsiaiškinti šio keisto rei-

kinio paslaptį rūpi ir pačiam ūkininkui, baigusiam hidrotechnikos mokslus. Jo manymu, žolė tam tikrose vietose vešliau auga dėl pakitimų dirvožemyje. A. Bytautas ėmė vartyti knygas apie dirvožemį, kasinėti ratilus. Tose vietose, kur žolė vešliau augo ratais, žemė buvo kietesnė. „Galima manyti, jog, esant drėgmės trūkumui, maistinės medžiagos susikoncentruoja kietesniame dirvožemyje ir maitina augalus. Tačiau lieka mįslė: kodėl susidarė taisyklingos formos apskritimai?“ – svarstė A. Bytautas.

Vienas rokiškėnas patarė A. Bytautui nevargti ir nesiaikinti mįslingų žolės ratų kilmės, nes, anot jo, tai esanti karinė paslaptis ir ją iminti gali tik

Pentagonas.

Biologinis procesas

Paslaptinių „Aniceto žiedus“ apžiūrėjęs Lietuvos etnokosmologijos muziejaus direktorius Gunaras Kakaras pievoje sužalusių ratilų nesieja su mistika. „Visiškai aiškus dalykas, jog tai biologinis procesas. Dirvoje esančios medžiagos aktyvina augimą“, – teigė G. Kakaras. Jo nusteina ir tai, jog vešliai auganti žolė išsidėsto ratu. „Procesas prasideda nuo centro ir koncentruojasi ratu, taip pat auga grybai“, – aiškino muziejaus direktorius. G. Kakaras tokių ratų yra matęs ir kitose šalies vietovėse.

Vida Tavorienė

Valst. laikraštis, 2004, Nr. 56

MŪSŲ ŠEIMOSE

AUGIN MOČIUTĖ DUKRELĖ

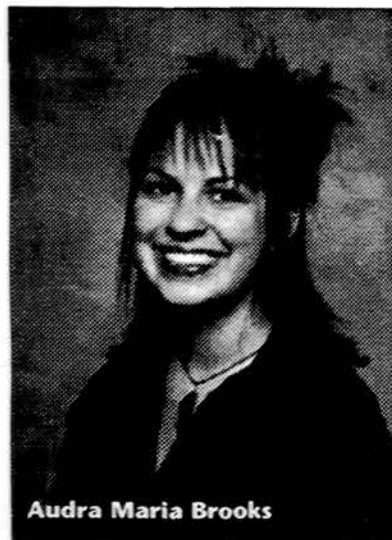
Tai sena lietuvių liaudies daina, Vyduo motyvu, ir Gintaro pokylio kvieslys bala-dojasi į duris, kviesdamas viešias ir svečius į Hilton Oak Lawn sekmadienį, rugpjūčio 15 d., kur aštuonios jaunos dukruželės bus pristatytos visuomenei. Debiutai yra rengiami ir kitų tautybių bei didesnių organizacijų, tačiau Gintaro pristatymas yra unikalus lietuvių tautinių turtų — liaudies melodijų ir tautinių šokių rėmuose, jungiantis tolimą praeitį, bočių palikimą ir šių dienų pulsą į puikią, elegantišką pynę. Čikagos lietuvių moterų klubo garbės pirmininkė, Lietuvos garbės gen. konsule Juzė Daužvardienė skatino klubo narsę įgyvendinti jos idėją, atidarant lietuvių kultūros kraičių šviesoję. 1961 m. pirmojo Gintaro pokylio pasisiekimas pasklido ne tik lietuvių tarpe. Savo unikalumu jis atkreipė dėmesį ir Amerikos spau-dose. Čikagos miesto administracija pakvietė gintareles išpildyti kotilijoną Čikagos Muzikos festivalyje. Žinant, kad Lietuva yra okupuota, buvo nepaprastai svarbu patraukti amerikiečių dėmesį į Lietuvos padėtį ir toks sėkmingas pasirodymas festivalyje buvo dar vienas būdas pasakyti: „čia lietuviai“. Gintarelės, baigiančios aukštesniąją mokyklą, ar jau pradėjusias studi-

jas universitete, dažnai jau antros kartos debiutantes, turi progą dar vienu būdu sutvirtinti meilę protėvių žemei, sudaryti naujus ryšius su panašiai galvojančiu jaunimu. Jų tarpe randame veiklias skaites, liuanistinės mokyklos abiturientes, tautinių šokių grupių, chorų narsę, savanos ligoninėse, priežiūros namuose, aplinkos projektuose bei kitoje pagalbinėje veikloje. Pirstatymo metu gintarelės dėvi klubo dovanotą gintaro papuošalą, laiko trispalvę, gėlių puokštę. Kiekviena pasirenka mėgiamą melodiją, kuri palydi ją į salės vidurį. Visų svečių akys seka jos grakštų reveransą — nusilenkimą Mamai ir visiems svečiams. Čia jau ir įtampa pasirodo tik labai atidžiai stebint suvirpėjusią gėlių puokštę... Debiutančių palydovams įsijungus į kotilijoną šoki, jaunatviška energija skatina ir svečius pakilnoti kojas po stalų. Aštuonios gintarelės ir 16 palydovų negali pasiklysti, sudarant įvairias figūras. Genovaitė Giedraitytė-Ma-luškienė, klubo vicepirmininkė, choreografuoja stilizuotą kotilijoną ir jos nuolatinis priminimas yra ne tik „į kairę, į dešinę“, bet ir „šypsokis, šypsokis“. Ši šventė yra ir šeimos bei artimųjų šven-tė, kur galime pasidžiaugti jaunystės grožiu, mielais prisiminimais ir palinkėti gražios ateities gintarelėms. Tad, baltokit juodberėli kelionei į Gintaro pokylių.

M. K.

MŪSŲ GINTARĖLĖS

Audra Maria Brooks, Erikos M. (Dilytės) ir Edmundo A. Brooks dukra, Oak Lawn, IL, baigė Oak Lawn Community aukštesniąją mokyklą. Tiek pradinėje mokykloje, tiek ir gimnazijoje yra gavusi daug akademinių atžymėjimų, aktyvi studentų tarybos narė, klasės prezidentė baigiamaisiais metais gimnazijoje. Stipri teniso, beisbolo ir krepšinio žaidėja, gavusi daug atletinių žymenų. Studijas tęsia Harrington College of Design, siekdama bakaluro laipsnio interjero specialybėje. „Grandies“ tautinių šokių grupės narė, aktyvi skautė, baigusi Čikagos liuanistinę mokyklą. Domisi dekoravimu, rankdarbių kūryba ir gilina studijas fotomeno srityje. Savanorė ir komiteto narė Relay for Life Cancer organizacijai.

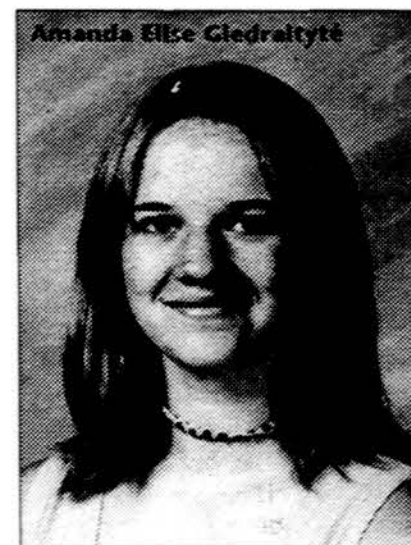
Audra Maria Brooks

Aušra Amadea Brooks, Erikos M. (Dilytės) ir Edmundo A. Brooks dukra, Oak Lawn, IL, baigė Oak Lawn Community aukštesniąją mokyklą, apdovanota atletinio pažangumo atžymėjimais teniso ir krepšinio varžybose. Baigė Čikagos

liuanistinę mokyklą. Studijuoja Northern Illinois universitete, DeKalb, kur siekia bakaluro laipsnio fizinio lavinimo srityje su viltimi tęsti studijas, siekiant magistro laipsnio. Antrinės studijos —

Aušra Amadea Brooks

Amanda Elise Giedraitytė

Asta Lapinskaitė, Aldonos ir Algimanto Lapinskių dukra, Oak Lawn, IL, baigė Hinsdale Central aukštesniąją mokyklą, kur buvo įrašyta į studentų garbės sąrašus. Pradės studijas Morraine Valley Community kolegijoje, pasirodama farmakologijos studijoms University of Illinois at Chicago. Yra baigusi Čikagos liuanistinę mokyklą. Dainavo „Lakš-

teles“ chore ir dabar dalyvauja bažnyčios chore. Dainavos stovyklautoja. Laisvalaikiais mėgsta pasidžiaugti plaukimu, dainavimu, literatūra ir praleisti laiką su vaikūčiais. Savanorė Advocate Christ ligoninėje.

Asta Lapinskaitė

Katerine Leigh Mažeikaitė, Susan E. ir dr. John F. Mažeikų dukra, Darien, IL, baigė Benet akademiją ir dabar studijuoja DePaul universitete, pasirinkusi anglų kalbą planuodama, vėliau tęsti studijas teisių fakultete. Yra National Society of Collegiate Scholars narė, DePaul universiteto dekanų sąrašas ir priklausio Delta Zeta studentų korporacijai. Kaip svarbiausią įvykį gyvenime prisimena viešnagę senelių ir prosenelių gimtinėje Lietuvoje. Energinga sniego sporto (snowboarding) mėgėja, keliautoja, kalnų kopėja. Mėgsta fotografuoti, rašyti. Savanorė vaikų ligoninėje, sveikatos problemų projektuose ir gyvulių globos draugijoje.

Katerine Leigh Mažeikaitė

Alina Meilytė

Alina Regina Meilytė, Daivos A.R. ir Frank G. Meilių dukra, Chicago Ridge, IL, baigė Mother McAuley Liberal Arts aukštesniąją mokyklą. Yra gavusi U.S. prezidento atžymėjimą išimtinam akademiniams pasiekimams, Illinois valstybės scholar, National Honors organizacijos narė, Mother McAuley akademinių atžymėjimų, High Honor ir Who's Who Among American H.S. Students sąrašuose. University of Illinois at Chicago užtikrintas įregistravimas į priešprofesinę programą, priimta į UIC Honors College. Gavo Lietuvos Vyčių Sviko Tamulevich, Lietuvių fondo, Neo-Lituanų stipendijas. Yra baigusi Čikagos liuanistinę mokyklą su pagyrimu. Lietuvių skautų vadovė, „Grandies“ tautinių šokių grupės narė, Lietuvos vyčių 112 skyriaus jaunių narė, Our Lady of the Ridge parapijos choro ir jaunuolių ansamblio narė. Mėgsta fotografavimą. Savanorė Jaunimo centro mokykloje.

Jazmina Rita Pumpulytė

niems moksleiviams. Rudenį pradės studijas Concordia universitete, River Forest, siekdama doktorato švietimo srityje.

Milda Marija Plioplytė, dr. Sigitos ir dr. Audriaus Pliopių dukra, Chicago, IL, baigė Morgan Park akademiją, kur buvo National Honor organizacijos pirmininkė, tinklinio komandos vadė bei gavusi sporte išimtinis žaidėjos atžymėjimus. Dalyvavo vadovavimo konferencijoje jaunuoliams, Washington, D.C., National Advanced Placement egzaminų scholar. Lituanistinę mokyklą baigė su pagyrimu, aktyvi skautė. Sportuoja, mėgsta meną, muziką, keliauti. Savanorė Children's Memorial ligoninės epilepsijos centre, dalyvė Mothers against Drunk Driving, krikščionių parama Appalachian gyventojams, Habitat for Humanity Arizonoje grupėse.

Milda Marija Plioplytė

Jazmina Rita Pumpulytė, dr. Birutės L. ir Klaudijaus Pumpučių dukra, St. Homer Glen, IL, baigė Lockport Township aukštesniąją mokyklą, kur buvo įtraukta į studentų garbės sąrašą. Išrinkta lietuvių metų jūrų skautė, Amerikos metų jūrų skautė, buriavimo stovyklos vadovė bei buriavimo lenktyniautoja. Šoka lietuvių tautinius šokus, Lietuvos vyčių jaunuolių grupės narė. Domisi dekoravimu, kulinarija, literatūra. Savanorė vyresniųjų priežiūros namuose, dalyvauja įvairiose grupėse, siekiančiose pagerinti sveikatingumą padėti, padeda akademiškai silpnė-

MUZIKA CENZŪROS APYNASRYJE

ANATOLIJUS LAPINSKAS

Muzika visais laikais buvo tinkama erdvė pasireikšti valdžios jėgai. Tačiau nereikėtų manyti, kad tai tik tolimų laikų nusikaltimai. Lietuvos menininkams pažįstamos anuometinės sovietinės valdžios ideologinis presas visu pajėgumu dirbo dar taip neseniai.

Daugelio tyrinėtojų nuomone, muzika, ko gero, yra labiausiai cenzūruojama meno rūšis. Iš tikro, valdžia, atrodytų, turėtų labiau bijoti knygų, filmų, spektaklių, kuriuose visuomeninės idėjos išreiškiamos kur kas konkrečiau nei muzikoje. Matyt, muzikos jėga dažnai yra stipresnė už kitas meninio poveikio priemones.

Muzika suteikia dainuojamiems žodžiams tokį įtikinamumą, kad jų bijoma šimtmečiais. Daugelis Verdi operų, kviesdamas, o moderniau tarant — telkdamas italų suvienyti savo valstybę, patyrė ne tik žodines valdžios priekabas, bet ir tukščiančius realių išskrypų ir pakeitimų.

Mozart „Figaro vedybos“, kurioje gudrus tarnas mulkina savo šeimininką, irgi būdavo vietos „vadukų“ cenzūruojamos (lygiai kaip ir populiarūs pjesės, pagal kurias buvo

sukurta opera).

Šių laikų pavyzdžiai. Estų kompozitoriaus Arvo Pärtto sakrali frazė „Aš tikiu į Jėzų Kristų“ jo kurinyje „Credo“ užsitarnavo viso dešimtmečio sovietinės cenzūros draudimui.

1989 metais iš tarptautinio Glyndebourne operų festivalio programos buvo išbraukta anglų kompozitoriaus B. Britten opera „Mirtis Venecijoje“. Ji buvo apkaltinta „homoseksualizmo propagavimu“.

Žinomas XX amžiaus Amerikos kompozitorius Leonard Bernstein McCarthy eros laikotarpiu už savo kurinius buvo pakliuvęs į neoficialius „juodusius sąrašus“.

Nacių išaukštintas Wagner dėl šios priežasties tapo nepageidaujama Izraelyje. Kai žinomas dirigentas Zubin Mehta dar prieš dešimtmetį ten pabandė diriguoti „Tristaną ir Izoldą“, jo orkestras buvo tiesiog fiziškai atakuotas.

Keista, bet Carlo Orffo oratorijos „Carmina Burana“ Izraelyje yra mieliai klausomasi, nors šis kompozitorius irgi buvo nacių valdžios mėgstamas.

Kai kurie kompozitoriai kentejo ne dėl savo pažiūrų ar kūrinių, bet dėl savo kilmės. Žydų kompozitoriai buvo pirmieji, kuriuos uždraudė naciai. Net Mendelssohn kūriniai, vokiško repertuaro puošmena, buvo

išmesti iš to meto koncertų salių.

Dramatiškas muzikos turinys taip pat užkliūna cenzoriams. Vengrų kompozitorius Bela Bartok ir rusų D. Šostakovič — abu buvo kaltinami dėl... sekso scenų savo kūriniuose. Nors Šostakovič operoje „Lady Macbeth iš Mcensko“ meilės scena atspindėjo tik orkestro muzikoje, apkaltinimui (matyt, pasitelkus vaizduotę) to užteko, kompozitoriaus vardas ilgam buvo išbrauktas iš muzikinio gyvenimo.

Vengrų kompozitoriaus B. Bartok baletas „Stebuklingas mandarinas“, kurio fabuloje yra prostitutės ir nužudymo motyvų, buvo 1931 m. uždraustas rodyti Budapešte „moralės saugojimo“ pagrindu.

Net abstrakčioji muzika, visai be žodžių, irgi buvo draudžiama. Vengrija prieškarinio laikotarpio reikiškesnėms tendencijoms ir Transilvanijai. Kaip tik todėl Bartok turėjo didelių nemalonumų už tai, kad savo kūryboje dažnai naudojo Transilvanijos folklorą, kuriame skambėjo ryškios rumuninės intonacijos. Šostakovič taip pat buvo kritikuojamas dėl žydiškų motyvų savo muzikoje, tai neatitiko tuometinės antisemitinės Sovietų Rusijos politikos.

Izraelyje Wagner draudimas rėmėsi tuo, kad kai kurie „žinovai“ sakėsi girdį Wagner politines pažiūras jo muzikoje. Šie kritikai su-

gebėjo įrodyti, kad net kai kurios akordų jungtys yra fašistinės. Mahler — pats žydas — įtikinėjo priešingai, kad tarp Wagner operų personažų jis randas tipiškų žydų portretų. Kuo nori, tuo tikėsi.

Surasti muzikos moralinę prasmę bandė jau Platonas. Jis smerkė kai kurias muzikos dermes dėl jų netinkamo poveikio, esą kai kurie ritmai ir melodijos kelia depresiją ir sumaištį, todėl turi būti uždrausti.

Evangelikų reformatorių judėjimo pradininkas Kalvinas irgi išėjo dėl muzikos, keliančios chaosą, perdėta jausmingumą, išlepimą. Dekart kaltino muziką dėl to, kad jai sujaudinus vaizduotę, žmonės praranda savikontrolę.

Yra nemažai ir politinių tokių minčių atitiktelių. Iš sovietų kompozitorius valdžia reikalavo tik optimistinės muzikos, kurią lengvai suprastų masės. Todėl buržuaziniai eksperimentatoriai buvo apšauktas rusas Prokofjev, į Vokietiją emigravęs rusų žydas Schnittke, ten pat dabar gyvenantis estas Pärtto ir daugelis kitų.

Vengro Gyorgy Ligeti „Šešios bagatelės“ valdžios nurodymu buvo sumazintos iki penkių, nes šeštojoje buvo pernelyg daug „priešiškų žmonių“ disonansų. Portugalijoje Salazaris diktatūros metais kompozitoriai nacionalistiniais tikslais buti-

nai turėjo naudoti folklorinę muziką.

Ar grasina cenzoriai muzikai dabar? Klasikinei muzikai, atrodo, cenzorystė jau negresia. Tačiau, pvz., religinėms apeigoms muzikos tinkamumas kartais smarkiai ribojamas. Pagaliau ko nors draudimas šiais laikais tik padidina susidomėjimą „uždraustu vaisiumi“.

Lietuvoje muzikos kūrėjai sovietiniais laikais irgi turėjo pakankamai progų susikirsti su partijos CK „autoritetais“. Ypač dėmesingai partiečiai būdavo operų libretams. Štai 1956 m., statant V. Klovos operą „Pilenai“, joje būtinai turėjo atsirasti „geras“ rusų kunigaikštis. J. Juzeliūno operos „Sukilėliai“ pastatymas prieš pat premjerą buvo sustabdytas dėl pagrindinio herojaus — kunigo luomo.

Per didelis neigiamas personažų sąrašas užkluvo B. Gorbulskio operoje pagal P. Cvirkos romaną „Frank Kruk“. O kur teigiami herojai, šaukė komisija. Teigiami herojai sėdės salėje, atšovė kompozitorius.

B. Kutavičiaus „Panteistinėje oratorijoje“ valdžios įtarimą sukėlė žodžiai „raudonas drakonas“ (kodėl raudonas?). Tuomet kompozitorius atsakė: jeigu valdžia žinanti, kokia iš tikrųjų yra drakono spalva, tegul pasako. Valdžios vyrai buvo priversti nutilti.

14-UJŲ A.P.P.L.E. KURSŲ PRADŽIA

Pagrindinė šių metų paskaitų tema — „Efektyvi komunikacija švietimui“. Per paskaitas bus apžvelgtos veiksmingos komunikacijos teorijos ir jų pritaikymas švietimui. Bus aptartami žmonių bendravimo, konfliktų sprendimo ir komunikacijos įgūdžių ugdymo, informacijos sklaidos, ryšių tarp tėvų, mokinių, mokytojų bei administratorių gerinimo būdai.

Kursuose Vilniuje dalyvauja 370 pedagogų ir mokyklų vadovų iš visos Lietuvos. Jie dirba penkiolikoje grupių (švietimo vadyba, pradinis ugdymas, gimtoji kalba, anglų kalba, informacinės technologijos, biologija, tikyba, menai, integracija/inkliuzija, parama mokiniui, socialinė pedagoginė pagalba, bibliotekininkystė ir informacijos mokslas).

Kaip ir kasmet, Kauno apskrityje specialiu pedagogų ir tėvų draugija rengia A.P.P.L.E. seminarus pedagogams, dirbantiems su vaikais, turinčiais įvairių raidos sutrikimų. Seminarai vyksta Skuode, Kėdainiuose, Alytuje, Simne ir Kaune. Juose dalyvauja apie 600 klausytojų. Kaune susirinko tikybos mokytojai, o Šiluvoje — katalikiškų mokyklų mokytojai.

Šią vasarą Lietuvos mokytojai taip pat turi galimybę tobulintis regioniniuose seminaruose. Seminarai jau vyko Druskininkuose, Šiauliuose, Gargžduose, Varėnoje, Mažeikiuose, liepos 19–23 d. — Šalčininkuose ir Kaišiadoryse. Šiuose seminaruose dalyvauja apie 230 klausytojų.

Iš JAV ir Kanados paskaitų skaityti atvyko 45 lektorai. Jiems talkina dar 6 lektorai ir 20 vertėjų iš Lietuvos.

„V.L.“, 2004 m. Nr. 56

GIRIONYS — TIKRA MIŠKŲ MEKA

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Vykdydama svarbią misiją, kurią man patikėjo Česlovo Rukuižos šeima, — iš Čikagos į Girionis, Kauno miškų aplinkos ir inžinerijos kolegijos archyva, gabendama garsaus miškininko ir paskutinio Nepriklausomos Lietuvos Miškų departamento direktoriaus Antano Rukuižos pluoštą nuotraukų, turėjau neeilinę progą giliau susipažinti su miškininkystės istorija ir dabartimi. Pažintis prasidėjo jau koridoriuje, kur kabojo lenta su Miškų kolegijos istorija. Vienoje iš nuotraukų pamatiau ir Antaną Rukuižą — Alytaus aukštesniosios miškų mokyklos steigėją 1927 m. ir pirmąjį direktorių, apsuptą studentų.

Susipažįstame su Kauno miškų aplinkos ir inžinerijos kolegijos direktoriumi Albinu Tebėra, kurį labai nudžiugina Česlovo Rukuižos siūstos kelios unikalių nuotraukų iš Rukuižos šeimos albumo. Mokslininkas Albinas Tebėra, neseniai išleistas knygos „Miškų fakultetas“ vienas iš sudarytojų ir Lietuvos miškų mokslų istorijos žinovas, džiaugiasi, kad daugelis nuotraukų net jis nėra matęs. Tai Dotnuvos žemės ūkio akademijos dėstytojų, tarp kurių ir Antanas Rukuiža, grupinė nuotrauka, arkliais besitraukiančių miškininkų kelionės į Vakarų momentas, lietuvių miškininkų sambūriai JAV, paties Antano Rukuižos studijų laikotarpio St. Peterburge, šeimos nuotraukos.

Čia Girionyse, Kauno pašonėje, dėmesingai saugomas Antano Rukuižos atminimas. Mat Lietuvai atgavus nepriklausomybę, čionai grįžo sudėtingą gyvenimą pragyvenusio Antano Rukuižos archyvas, jo tiriamoji, leidinė žiurkė. Gaila, tuo metu, kai aplankėme kolegiją, archyvas buvo remontuojamas ir mes jo nepamatėme, bet direktorius džiaugėsi, kad po remonto jis bus išplėstas, o Antanui Rukuižai bus skirtas atskiras skyrius.

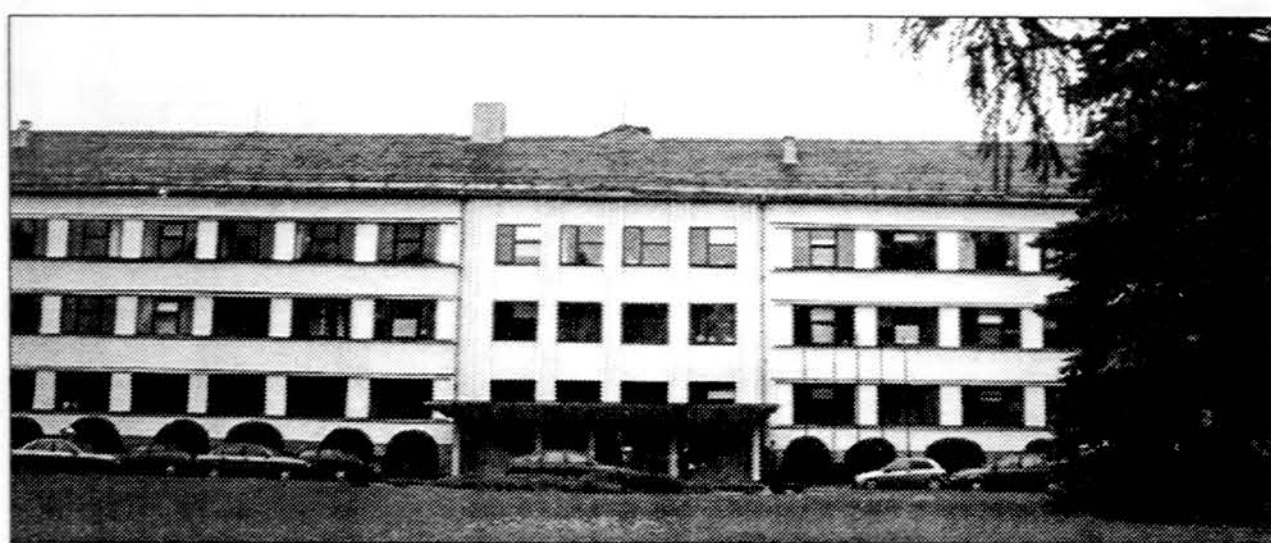
Albinas Tebėra supažindina su Kauno miškų aplinkos ir inžinerijos kolegija, kuri Lietuvos nepriklausomybės metais iš technikumų tapo aukštąja mokykla. Bet apie viską iš eilės. 1963 m. šiame nepaprasto grožio panemunės kampelyje, Girionyse, kur anksčiau buvo plynas laukas ir kur vėjas puštelė, miškininkai sumastė

kurti miškininkystės centrą. Čia buvo įkurtas Miškų institutas, Dubravos eksperimentinė miškų urėdija ir kt. įstaigos. Kai lankėmės Girionyse, buvo vėlyvas pavasaris ir gyvenvietė skendėjo šviežioje žalumoje ir žieduose. Iš karto galėjai just, kad čia šeimininkauja miškininkai — kiekviena žemės pėda buvo kruopščiai apžiūrėta ir skoningai tvarkoma.

— 1991 m. Miškų technikumą tapo aukštesniąją miškininkystės mokykla, o 2000 m. gavo aukštesios mokyklos vardą ir dabar vadinama Kauno miškų aplinkos ir inžinerijos kolegija, — pasakoja direktorius A. Tebėra. — Šiuo metu čia rengiamas keturių specialybė: be tradicinės miškininkystės specialybės, čia veikia želdynų dizaino — kraštovaizdžio architektūros specialybė. Prisijungus dar vienai aukštesniajai mokyklai, atsirado žemėtvarkininko ir hidrotechniko specialybė. Pernai įsteigėme Miškininkystės informacinį centrą, kurio paskirtis — organizuoti tobulinimo kursus miškų ūkio specialistams, mokyti privačių miškų savininkus, nes dabar apie 30 proc. miškų jau yra privati, o žmonės neturi specialių miškų tvarkymo žinių, bet nori jų turėti; taip pat reikia šviesti visuomenę aplinkosaugos tematika. Daugiausia darbo turim su miškų ūkio specialistais, kurių Lietuvoje beveik 3,000 ir jų profesiniu tobulinimu. Esame užsiėmę visus specialistus palaipsniui supažindinti su mokslo naujovėmis. To darbo užteks ilgiems dešimtmečiams, — pasakoja A. Tebėra.

Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, ir miškininkams atsiveria platesnis horizontas. Miškų kolegija tapo tarptautinės programos „Socrates“ — „Erasmus“ nare.

Dėstytojai ir studentai išvažiuoja stažuoti į užsienį, o i Girionis atvyksta vakariečiai. Čia jau lankėsi Švedijos ir Vokietijos specialistai, ryšiai palaikomi ir su kitomis šalimis. Girioniečiai jau 40 metų dalyvauja studentų pabaltiečių miškininkų profesinio meistriškumo varžybose. Prie Baltijos šalių prisidėjo ir švedai bei suomiai. Studentai ne tik susipažįsta su kaimyninių šalių kolegijomis, bet ir pasitiki žinias: kelių rūšių rungtyse demonstruoja savo profesionalumą: pažįstant miško ligas, kenkejas, vertinant medynus, me-

Kauno miškų aplinkos ir inžinerijos kolegijos centriniai rūmai.

džių kokybę, įvairius medienos požymius, taip pat mokantis dirbti su benzomotoriniais įrankiais.

— Studentai šioms varžytuvėms labai rimtai ruošiasi, — sako direktorius. — Įdomu, kad Baltijos šalių iniciatyva sudomino ir kitų Europos šalių miškininkus, ir jau treji metai vyksta visi Europos čempionatai, juose dalyvauja 14–15 šalių atstovai. Džiugu pranešti, kad kitamet Europos čempionatas vyks Girionyse. Jeigu jau prakalbome apie europinius reikalus, reikia pasidžiaugti ir kad šiemet mes tapome Europos standartų komiteto nariais. Miškininkai šalia miško auginimo užsiima ir medžio produkcijos gamyba. Iki šiol laikėmės nacionalinių standartų, o nuo šiol pereiname prie europinių. Mūsų veikla tapo įvertinta ir šia prasme, todėl kitas Standartų komiteto posėdis vyks taip pat pas mus. Taigi judėjimas iš Vakarų yra pakankamai intensyvus.

Miškų kolegijos studentų poreikis Lietuvoje yra labai didelis. Pvz. šiemet išleista 30 specialistų laida, ir juos urėdijos tiesiog graibytė išsigrabistė. O iš viso Girionyse studijuoja beveik 700 studentų. Į tą skaičių įeina ir neakivaizdiniai išlyginamųjų studijų studentai. Pastariesiems studentams, anksčiau baigusiems aukštesniąją mokyklą, specialių kursų pagalba yra sudaromos sąlygos gauti aukštąjį mokslą. Be to, miškininkystės švietimo entuziastai kolegijos bazėje sudarė sąlygas pakelti kvalifikaciją miškų ūkio darbininkams. Žmonėms, turintiems 10 metų pagrindinį išsilavinimą, per trejus metus leidžiama įsigyti

Kauno miškų aplinkos ir inžinerijos kolegijos direktorius Albinas Tebėra džiaugiasi, kad kolegijos archyvas pasipildys unikaliomis Antano Rukuižos nuotraukomis.

ne tik gimnazijos diplomą, bet ir kvalifikuoto miško darbininko specialybę, nes šiandien ir miškas jau aukštųjų technologijų arena.

— Europoje miško darbininkas yra prestižinė specialybė, — sako A. Tebėra. — Mums, kaip aukštajai mokyklai, gal ir ne visai prie veido rupintis darbininkija, bet mes manome, jeigu to dalyko nesutvarkysime, nelabai kas tuo ir užsiims. Darbininkų specialybę rengiame yra labai brangus, mat norint, kad žmogus įgytų aukštą kvalifikuoto darbininko išsilavinimą, jis turi mokytis dirbti su pačia naujausia technika. Tikimės Europos struktūrinių fondų pagalbos įsigyti tokias technikas. Taigi, aukščiausio lygio specialistus — mokslininkus, vyriausiuosius specialistus, projektuotojus rengia Žemės ūkio universiteto Miškų fakultetas, o mūsų studentai užima vidurinę grandį — tampa girininkais, jų pavaduo-

tojai. O kad miškų ūkis galėtų sėkmingai funkcionuoti, stengiamės pakelti ir miško darbininkų profesinį lygį. Miškininkystėje dirba apie 7,000–8,000 darbininkų, — papasakojo kolegijos direktorius.

Girionys yra labai svarbus miškininkystės centras, — tikra miško meka. Čia be Miškų instituto, kuris užsiima moksliniais tyrimais, veikia Dubravos eksperimentinė miškų urėdija, Miškų seklininkystės ir selekcijos tarnyba, Miškų sėklų kokybės inspekcija, Miškų sanitarijos apsaugos tarnyba, Regioninis parkas, puikus Arboretumas (arba dendrariumas), Girionių parkas.

Atsiveikindami su Girionimis aplankėme buvusį Miškų instituto darbuotoją A. Tuminauską, Česlovo Rukuižos, kuris Kaune taip pat studijavo miškininkystę, bendramokslį, atlikusį didelį darbą ir suvartavęs Antano Rukuižos archyvą.

bet to nepadarė.

Smulkesnė informacija yra randama „Soc. Security“ knygelėje „Your Payments while you are Outside the United States“ (2002), gaunama „Soc. Security“ įstaigoje, arba „Soc. Security“ internete www.ssa.gov

Pabaigai dar norėtusi priminti atvejus, kas liečia Lietuvos piliečius (kurie nėra JAV piliečiai ir neturi „žalios kortelės“), susituokusius su JAV piliečiu ir gyvenančius Lietuvoje. JAV piliečiui sutuoktiniui mirus, jo žmona ar vyras, jei yra 60 m. amžiaus (invalidas 50 m.) turi teisę į vyro/žmonos „Soc. Security“ išmokas, bet kelias jas gauti kol kas yra sunkus. Pasitaravus „Soc. Security“ administracijoje, tarnautojas paaiškino, kad žmona/vyras turi 1 mėnesį gyventi JAV, atidaryti banko sąskaitą į kurią būtų siunčiamos „Soc. Sec.“ išmokos ir kas šeši mėnesiai vis atvažiuoti į JAV ir čia pagyventi 1 mėnesį. O per tuos 6 mėnesius gyvenant Lietuvoje, su banko kortele galėtų automatiškai kas mėnesį išimti pinigų.

Kelias kartus pasitaravus, ar nėra pasirašyta sutartis su Lietuva, buvo atsakyta, kad pasitaravus kompiuteriuose tokios sutarties nėra.

SUSIRŪPINTA PILIETINE SVEIKATA

ALGIMANTAS ZOLUBAS

Demokratijos mechanizmo esmė paprasta: „Tebnie taip, kaip nori dauguma“. Dauguma, suprantama, nori, kad būtų gerai. Tačiau, kad būtų gerai, dauguma turi būti gera; jos valia turi būti gera, elgesys grindžiamas pareiga ir atsakomybe, asmeniniai interesai neturi nustelbti valstybės siekių, buitės reikaliukai — būties dalykų. Jei tokios daugumos nėra, iš demokratijos mechanizmo galima laukti tik demokratijos grimasų, betvarkės valstybėje, pavojų valstybingumui prarasti. Gera dauguma gali rasti iš pilietinės, busirūpinančios savo tautos ir jos valstybės reikalais, visuomenės, politizuotos, gebančios valdyti demokratijos mechanizmą, visuomenės. Politika, trumpai tariant, yra valstybės reikalų tvarkymas, todėl politikos reikalai turi rūpėti ne vien politikams profesionalams, partijoms, Seimo nariams, bet visai visuomenei, kuri ir sudaro valstybę.

Sovietų Sąjungoje pilietinės visuomenės nebuvo; buvo „sovietiskij narod“ (tarybinis liaudis), Komunistų partijai ir jos parankinei KGB paklusni vergų minia. Todėl kalbėti apie gerąją visuomenės dalį ar jos daugumą (ji buvo sunaikinta), nėra prasmės. Visuomenė nuo valstybės reikalų tvarkymo (politikos) buvo nušalinta, už kišimasi į politiką buvo persekiojama, baudžiama. Kai Sovietų Sąjunga žlugo (Lietuvos indėlis į tos imperijos griūtį — neabejotinas), visuomenė neišėjo į gatves, griūčiai nesipriešino nei ginklu, nei taktiškai. Vadinamųjų sovietinių respublikų vadovams su Boris Jelcin priešakyje susirinkus Baltarusijos Belovežo girioje ir paskelbus, kad SSRS nebėra, „liaudis“, paklusni vergų minia, su tuo iškart sutiko. Neapnėrus kaip dabar reikalai klostosi SSRS teisių ir pareigų perėmėjoje Rusijos Federacijoje, nes ten valdžią iš tikrųjų perėmė buvę sovietiniai KGB darbiniai su buvusiu etatiniu KGB darbuotoju V. Putin priešakyje. Mums vėlta itin uoliai susirūpinti mūsų atkurtos nepriklausomos valstybės pilietinės visuomenės ugdymu, jos telkimu valstybės reikalams tvarkyti.

Pirmoji Lietuvos Respublika per du dešimtmečius sugebėjo išsiugdyti pilietį, tačiau suformuoti pilietinę visuomenę nespėjo. Iš tikrųjų pilietinė visuomenė susitelkė kai Lietuva neteko valstybingumo, kai reikėjo priešintis okupacijai; pilietinė visuomenė būsė miškuose partizaninei kovai. Nespėjo pasitraukti į miškus ar užsienius, tikri piliečiai patriotai (mokytojai, iškilūs verslininkai bei ūkininkai, karininkai, dvasininkai) buvo brūkiami ir gyvuliniai vagonai, gabenami į Sibirą, kalinami, žudomi. Geriausioji tautos dalis — tautos žiedas — žuvo Sibire, Lietuvos miškuose ar kalėjimuose. Reikia dėkoti Dievui, kad dabar čia liko išgyvenusių Lietuvoje ir pasitraukusių į užsienį, tačiau grįžtančių patriotų tautiečių; jiems atiteko sunki, kilni, šventa paklūpytos tautos priėmimo priedermė.

Nors gerąją dalį visuomenės Lietuva galutinai prarado, galiu atkurti valstybę 1990 metais užteko. Tik tvirtinti val-

stybę nesiseka, nes pilietinės visuomenės dar neturime. Džiaugtis reikia, kad išliko ir grįžo į Lietuvą daug iškilų asmenybių, kurios asmeniniu pavyzdžiu, aktyvia veikla ugdo ir telkia visuomenę, moko demokratiškai tvarkytis. Dera čia paminėti generolą Joną Kronkaitį su žmona Rūta, prezidentą Valdą Adamkų ir Almą Adamkienę, Adolfą Damušį (a.a.) ir Jadvygą Damušienę, Vilių Bražėną ir Edą Bražėnienę (a.a.), Vytautą Dambraivą ir Undą Dambraivienę... visų neišvardinsi. Jų tėvynės meilės pavyzdys, veiklos pėdsakas iki sugrįžtant ir dabar Lietuvoje — geriausias pilietinio, tautinio, patriotinio ugdymo pamokos, neįkainojamas indėlis į Lietuvos valstybingumą ir demokratijos tvirtinimą.

Liepos pradžioje Valdo Adamkaus ir Atviros Lietuvos fondai įkūrė Pilietinės visuomenės institutą, kuris turėtų išjudinti mūsų apsnūdusią visuomenę. Visuomenė iš tikrųjų nėra apsnūdusi (savanauksiems tikslams veiklą dažnai pažaboti sunku), o sunkiai pasiligojusi. Ir negalima dėl to visuomenės kaltinti, kaip nekaltinamę ligonio. Reikia gydyti. Dešimtmečius trukęs komunistinis „auklėjimas“ sužlugdė dorovę, visuomenę išstūmė iš amžinųjų vertybių lauko, visuomenė susirgo sovietine raudonlige. Vakarykščiai „auklėtojai“ niekur nedingo, jie gyvena ir veikia tarp mūsų, daugelis veikia valstybės nenaudai. Negalima kaltinti ir jų, nes jie pasiligoję sunkiausiai, jie per komunistinę valkį vis dar nepraregę. Ir tie, anot Vaizganto, „padiečiai“ yra mūsų broliai, jiems reikalingas ypatingas gydymas. Jei medicinos ligoniams gydyti turi specialistus, kovoti su ligomis visą armiją Hipokrato kareivių, tai visuomenės „gydymas“ iki šiol buvo paliktas savitarnai (liaudies medicinai). Todėl Lietuvoje tokia partijų gauda, tarpsta politinių šundaktarių, užkalbėtojų, burtininkų, „gelbėtojų“ dariniai, kurie, mulkindami žmones, eina į valdžias, nedirba pastarųjų labui, o tunka iš politinio verslo. Jei trūksta savų šundaktarių, į talką veržiasi veikėjai iš netolimo užsienio. Antai iš Archangelsko atvykęs rusas Viktoras Uspasichas mūsų partijų ketvirtąjį dešimtąją papildė dar viena, jo sukurta Darbo partija. Partijos vadeiva, neaiškiais būdais tapęs milijonieriumi, cerkves statydina Rusijoje, pramatinius butus perka Maskvoje ir Palangoje, o pastaroju metu pasiūlė nupirkti Lietuvos Seimą, nes jo partija populiariausia. Šios partijos visuomenė nepažįsta, tačiau pažįsta vadeivą; jis lietuvių nemokamai pavaišina ledais ir moka mai raugintais agurkais, scena pašoka rusišką kazokėlį, padainuoja ir esamas valdžias purvais drabsto. Šito „liaudžių“ pakanka, rinkimams atėjus, gal ir parduos Viktorui Seimą...

Sveikintinas prezidento Valdo Adamkaus siekis tvirtinti pilietinę visuomenę. Į pakatą turėtų atsiliepti ne tik Seimas, Vyriausybė, tradicinės partijos, visuomeninės organizacijos, bet ir šeima, mokykla, bažnyčia, visa visuomenė; nuo pilietinės sveikatos priklausys valstybės ateitis, kiekvieno piliečio gerovė.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Ruošia: Aldona Šmulkštienė
2711 West 71 Street,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-476-2655; fax. 773-436-6906

„SOCIAL SECURITY“ INFORMACIJA APIE IŠMOKAS ESANTIEMS UŽ JAV RIBŲ

(pabaiga)

I įvairias šalis siunčiami „Soc. Security“ čekiai nevisada pasiekia adresatą tą patią mėnesio dieną, bet jei negaunate čekio laiku, arba, jei čekis dingsta, ar yra pavogtas, kreipkitės į artimiausią JAV ambasadą, ar konsulatą. Galite rašyti ir tiesiog į „Social Security“ administraciją: Social Security Administration, P. O. Box 17769, Baltimore, Maryland 21235-7769, USA.

„Soc. Security“ kiek galima greičiau atsiųs jums kitą čekį, bet yra prašoma čekius laikyti saugiai, nes užtrunka laiko pakaitalą atsiųsti į užsienį.

Jūsų pagėdavimu, „Soc. Security“ išmokos gali būti pasiųstos elektroniniu būdu tiesiog į jūsų banko sąskaitą

užsienyje, arba į jūsų banko sąskaitą JAV. Jei naudojate tiesioginį jūsų „Soc. Security“ išmokų persiuntimą į banką, vis tiek reikia pranešti „Soc. Security“ įstaigai, jei jūsų adresas pasikeičia.

Tiesioginis išmokų persiuntimas į banką turi pliusų: nereikia rūpintis, kad išmokos gali dingti ir pinigų gautumėte paprastai tris savaitėmis anksčiau, negu paštu. Yra daug įvairių šalių į kurių bankus „Soc. Security“ gali siųsti jūsų išmokas elektroniniu būdu, bet tų šalių tarpe nėra nei Estijos, nei Latvijos, nei Lietuvos.

Sužinoti, ar toje šalyje, kurioje esate, galite gauti išmokas elektroniniu būdu, reikia susisiekti su artimiausia JAV ambasadą, ar konsulatą, ar „Soc. Security“ administraciją Balti-

moreje.

Jei esate JAV pilietis, ar nuolatinis gyventojas su žalia kortele, net iki 85 proc. jūsų „Soc. Security“ išmokų gali būti apmokestinama federalinių mokesčių.

Jei pildote individualius pajamų mokesčius ir jei jūsų pajamos (combined income) yra tarp 25,000 dol. ir 34,000 dol. jums gali reikėti mokėti fed. mokesčius iki 50 proc. jūsų „Soc. Security“ išmokų.

„Combined income“ yra: „Your adjusted gross income plus nontaxable interest plus one-half of your „Soc. Security“ benefits“.

Jei jūsų „combined income“ viršija 34,000 dol., jums gali reikėti mokėti 85 proc. taksų už jūsų „Soc. Security“ išmokas.

Jei pildote „joint tax return“, jums gali reikėti mokėti iki 50 proc. už jūsų „Soc. Sec.“ išmokas, jei jūsų ir jūsų žmonos/vyros pajamos („combined income“) siekia nuo 32,000 dol. iki 44,000 dol., Jei jūsų „combined income“ yra per 44,000 dol., jums gali tekti mokėti iki 85 proc. mokesčių už Soc. Security išmokas.

Jei nesate JAV pilietis, ar ne nuolatinis gyventojas su „žalia, kortele“, federaliniai mokesčiai yra išskaičiuojami iš jūsų

Siūlo darbą

SIŪLOME DARBUS!

Gail. seserų padėjėjomis kompanijoms ir namų ruošos darbininkėms. Galima gyventi kartu arba atvykti į darbą ir išvykti.

Kreiptis:
ALL CARE
Employment Agency
Tel. 773-736-7900.

KIRPĖJOS PASLAUGOS

Naujai atsidarę grožio salonas **MIRAZAS**, skirtas visai šeimai. Dirba kirpėja Nijolė, turinti didelę darbo patirtį. Klientai priimami ir be išankstinio susitarimo. Taikomos nuolaidos.
8300 W. 95 St., Hickory Hills, IL 60457
708-598-8802, 773-859-3535, mob.

CAREGIVERS - HOME MAKERS.
To provide in-home care to the elderly. P/T, F/T, come-go, live-in. Must speak English, have work permit, drivers license and car.
Comfort Keepers 847-215-8103.

Reikalinga auklė dviems 4 ir 5 m. vaikams. Gyventi kartu 6 d. savaitėje, Highland Park IL. Atlyginimas 1,200 dol. per mėnesį.
Tel. 847-937-7688

Lake Zurich priemiestyje esanti kompanija ieško **VAIRUOTOJO** maisto produktams išvežti. Reikalinga minimali anglų kalba, legalūs dokumentai, teisės.
Tel. 847-719-2800.

Always With Flowers

Naujovė — salonas Lemont!

- Gėlės visom progom, gėlės į Lietuvą
- Egzotinės ir aukšto stiliaus aranžuotės
- Vestuvinės ir proginės kompozicijos (konsultacijos — nemokamos)
- Dovanų krepšeliai, suvenyrai, paveikslai.
- Laidotuvių krepšeliai, vainikai, vazoninės gėlės
- Bažnyčių, pokylių salių ir stalių dekoravimas gėlėmis ir balionais (nuolaida 20%)

Lemont, 1120 S. State St.; Tel. 630-257-0339
Justice 8015 W. 79 St.; Tel. 708-594-6604

Pristatome Čikagoje, jos apylinkėse, JAV, Lietuvoje ir visame pasaulyje.
www.alwayswithflowers.com

Quality Movers, Inc.

Perkraustome greitai ir kokybiškai namus, butus, ofisus Illinois, o taip pat į visas Amerikos valstijas

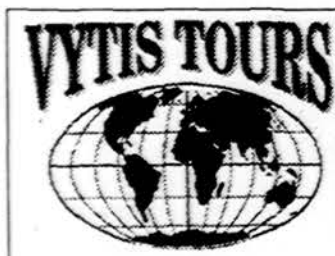
Dirbame 7 dienas savaitėje

630-669-5911 —
kalbame lietuviškai
847-541-6871 ofisas
847-541-7399 fax

ILL CC 113259 MC
US DOT 868320
MC 381416

VILNIUS 2004

SKRYDŽIAI FINNAIR ir kitomis oro linijomis iš įvairių JAV miestų. Grupės ir pavieniai keliautojai. PIGIAUSIOS KAINOS!!!

40-24 235th Street Douglaston, NY 11363
Tel. 718-423-6161 1-800-77-VYTIS
Fax. 718-423-3979
E-mail: vyttours@earthlink.net
Web site: www.vyttours.com

ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Rita Penčyliienė tel/fax 708-923-0280
E-mail: pencylar@comcast.net
Kelionė laivu aplankant nuostabias Havajų salas vasario 27 d., 2005.
Skambinti Ritai.

Bronė Barakauskienė tel. 708-403-5717
Fax 708-403-4414; E-mail: mamabar3@aol.com

KEPYKLA IR DELIKATESAI

6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir ragutai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Lietuviškas maistas — „catered“
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas savaitėje

KAVINĖS

Kepyklos produktai ir užkandžiai miesto centre

350 N. Clark,
Chicago, IL 60610
312-644-7750
pirm. - penkt.
nuo 6:30 v.r. iki 5:30 v.p.p.

608 W. Roosevelt,
Chicago, IL 60607
312-957-1994
pirm. - penkt. nuo
6:30 v.r. iki 5:30 v.p.p.
šešt. nuo 8 v.r. iki 2 v.p.p.

DĖMESIO! DĖMESIO! Neseniai atvykote, ieškote darbo ar buto, tačiau skelbtis laikraštyje „brangiai kainuoja“? Ne bėda. DRAUGAS jūsų skelbimą išspausdins nemokamai. Tereikia paskambinti tel. 773-585-9500 ar užsukti į DRAUGO administraciją adresu 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629.

Namų remonto ir statybinės paslaugos

IŠVEŽAME

neriekalingus daiktus, statybines šiukšles, betoną, metalą. Perkraustome.

Tel. 708.275.1306, Sigitas

STATYBOS, REMONTO DARBAI

ZIL CONSTRUCTION
Work: 312-388-8088; 815-272-5193
Cell/fax: 815-744-5360; 773-581-5920
Žilvinas Vencius
Albert Selevi www.zilconstruction.com

STASY CONSTRUCTION

Stalniaus darbai, rūšių, vonių ir virtuvės įrengimas; priestatai; keramikos plytelės; „sidings“ „soffits“, „decks“, „gutters“, plokštės ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Turio darbo draudimą. S. Benetis, tel. 630-241-1912

AMBER CONSTRUCTION Co.
Dengiami stogai, kalamas „siding“, atliekami cemento, „plumbing“ bei kiti namų remonto darbai.
„Licensed, insured, bonded“
Skambinti Sigitui, tel. 773-767-1929.

A&S Šildymas Šaldymas

6556 S. Kedzie Chicago, IL 60629
Prekyba, instaliavimas, aptarnavimas
— Licensed — Bonded — Insured
24 val. per parą
7 dienos per savaitę
773-778-4007
773-531-1833

Platinkite „DRAUGA“
DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

...IVAIRUS...

PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV
GE/RCA ATSTOVYBĖ
2346 W. 69th Street
Tel. 773-776-1486

PARDUODA MEDŲ

PARDUODAMAS GRYNAS mano nuosavų **BIČIŲ MEDŲ**. Galima gauti lietuviškose krautuose Marquette Parke ir Lemonte. Taip pat po pamaldų PLC Lemonte arba skambinti K. Laukačiui tel. 630-323-5326.

Pigiausi avia-bilietai į Lietuvą ir visą Europą!

Skambinkite arba užsisakykite internetu
JAU DABAR!
1-800-514-9989
www.doleris.com
Tickets@doleris.com

SIUNTINIUS, PINIGUS, AUTOMOBILIUS

SIŪSKITE PER
ATLANTIC Express Corp.
YRA GALIMYBĖ UŽSISAKYTI KONTEINERĮ
SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ
IŠSIUNČIAME KIEKVIENĄ SAVAITĘ. PRISTATOME GAVĖJUI TIESIAI RANKAS.
1-800-775-SEND

Mūsų atstovai:
Bravo Coffee and Deli
238 Main Str. LEMONT, IL 60439, Tel: 630-257-3300
KALYNA corp.
338 S. Robbwing Road PALATINE 60067, Tel: 847-776-7765
2719 W. 71st Str. CHICAGO, IL 60629, Tel: 773-434-7919
8801 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, Tel: 708-599-9680

TURBUT REMIGELIUS KAZKA
LEPTELEJO, VISI IS JAV
TEIRAUJASI
MANOJO KAVOS
SU BRENDŽLI
RECEPTO!

IS NAMU IR MOBILIAUS TIK 11.9 ct/min.
JAV RYŠIŲ VĖ LITCOM ist 1993 m.
REGISTRUOKITĖS LIETUVIŠKAI 708 386 0556
ACCERIS PARTNERS ATSTOVAS, JAV KAVIŲ NAUJUMŲ KLIENTAMS

NEKILNOJAMASIS TURTAS

COLDWELL BANKER

Bus. 630-369-9000
Mobil 630-802-6655
VM 630-416-5028
E-mail: j.banks@coldwellbanker.com

JŪRATĖ BISKIS

Energinga specialistė, gerai išmananti vietinę rinką, konsultuoja nemokamai.
PIRKIMAS • PARDAVIMAS • FINANSAVIMAS
Jūsų svajonės išsipildys!

COLDWELL BANKER

HONIG-BELL
Bus. 630-257-7333
Voice male 815-834-4313, ext. 526
Cell. 630-257-5893

ELENA JANUSAS

• Čikagoje ir priemiestiuose
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nemokamas nekilojamojo turto įkainavimas

Drake Realtors Inc.

Drake Did It Again!
5 S Prospect, Clarendon Hills, Illinois 60514
Pada Blakys
Office 630-325-2800
Mobile 630-745-7593
Fax 630-325-7010

mindaugasbubliuskas.cendantmidwest.com — 50 valstijų
PASKOLOS NAMAMS, BANKROTAMS, KREDITO PROBLEMOS
Kalbu ir rusiškai.
Nemokamas
tel. 888-844-9888,
mobilus 651-343-0286

VIDA M. SAKVICIUS

Real Estate Consultant
Nekilnojamojo turto
pirkimas, pardavimas
708-889-2148

GREIT PARDUODA

Landmark properties
Bus. 773-229-8761
Res. 708-425-7160
Mobil 773-590-0205
Pager 630-314-4330

RIMAS STANKUS

• Čikagoje ar priemiestiuose
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Tarpininkaujame gaunant paskolą
• Pensininkams nuolaida

Audrius Mikulis

Tel. 630-205-9262
Pager 773-260-3404
E-mail: amikulis@usa.com
Ivairus nekilojamas turtas:
• Nemokamas įkainavimas
• Nemokama rinkos analizė
• Pirkimas
• Pardavimas
• Surandame
• optimaliausia finansavimą

CENDANT Mortgage

NEKILNOJAMASIS TURTAS FLORIDOJE

ERA Lambrecht & Associates, Inc
800-823-2144 ext. 5527
727-828-5527

KOVAS PALUBINSKAS

• St. Petersburg ir priemiestiuose
• Profesionalus, asmeninis ir sąžiningas patarnavimas
• ERA parduos Jūsų namus ar nupirks!

Century 21 Pro-Team

Bus.: 708-361-0800
Voice Mail: 773-854-7820
Fax: 708-361-9618
E-mail: d.mayer@worldnet.att.net
DANA ŠČERBAITĖ MAYER
Jei norite parduoti ar pirkti namus mieste ar priemiestiuose, kreipkitės į **DANUTĘ MAYER**. Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja nuo 1986 m. Nuosavybių įkainavimas veltui.

Century 21 Accent Homefinders

9201 S. Cicero
Oak Lawn, Illinois 60453
Business 708-423-9111
Voice Mail 708-233-3374
Fax 708-423-9235
Pager 312-707-6120
Res. 708-423-0443

ASTA T. MIKUNAS
Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja įvairių nuosavybių pirkime ir pardavime mieste ir priemiestiuose.

Siūlo išnuomoti

Woodridge išnuomojami
1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg. — \$620-\$650;
2 mieg. — \$710-\$750.
Tel. 630-910-0644, Jana.

Prie Kedzie Ave. ir 66 St. išnuomojamas 1 mieg., 3 kambarių butas su šildymu ir oro vėsinimu. Kaina \$420. Tel. 708-425-7160; 708-275-2070 (mob.).

VACATION IN KENNEBUNK, MAINE!
Franciscan Guest House
Near Monastery, Beach & Shops
Call: 207-967-4865
www.franciscanguesthouse.com

Parduoda nekilojamojį turtą

LEMONTE PARDUODAMAS NAUJAS, 4 mieg., 2 vonių namas. 2 mylios nuo Pasaulio lietuvių centro. Ažuolines virtuvines spinteles, įrenginiai, grindys ir laiptai. Didelė virtuvė su stikliniu stogu. Dūrys į vidaus kiemą, židynys, centrinis oro vėsinimas. Pirk dabar ir pasirink plyteles ir spalvą. **408 UNA ST.** (Archer to 127. go West to Hillview, then go North to Una.) Kaina \$425,000.

Kraustymosi paslaugos

MOVING
Ilgametis profesionalus kraustymas Čikagoje ir į kitas valstijas.
GEDIMINAS
708-387-9144

Slaugos paslaugos

Gera, dora šeima, priims gyventi 1-2 žmones su pilna globa. Geras, šviežias maistas. Gyvenstis šviesiai, gražiai name, be kasdieninių rūpesčių. Nebrangiai. Oak Lawn.
Tel. 630-670-8336.

Paslaugos fotografams

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Pirkdami pas mus, daug su taupysite. Pasinaudokite mūsų patogiu „lay-away“ planu. Atliekame visus foto laboratorijos darbus.

Darbo val.: kasdien nuo 8 v.r. iki 6 v.v.; šeštadieniais nuo 8 v.r. iki 4 v.p.p.; sekmadieniais uždaryta. Antradieniais ir trečiadieniais susikalsite lietuviškai.

3314 W. 63 St.
Tel. 773-776-8998

Draudimo paslaugos

STATE FARM INSURANCE
Automobilio, namų, gyvybės ir sveikatos draudimai
Select agent Barbara Murray
Prašykite Rasos — kalba lietuviškai
5710 W. 95 St., Oak Lawn, IL
708-423-5900

STATE FARM INSURANCE

STATE FARM INSURANCE
AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis (verslė 49 metai)
Off. Mgr. Aukse S. Kane, Vilma Jariūnė, Virginija Smukaitienė
kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654, 773-581-8654

IVAIRUS

* Vyras gali pakeisti bet kurią savaitės dieną prižiūrėti vyresnio amžiaus žmones. Patirtis, rekomendacijos, automobilis. Tel. 773-396-3551.
* 45 m. moteris, susikalbanti angliskai, turinti rekomendacijas, vairuojanti automobilį, ieško darbo. Tel. 708-839-5829.
* Sąžininga jauna pora ieško darbo nuo rugsėjo mėn. su gyvenimu kartu. Gali pakeisti senelių priežiūrą. Anglų kalba, rekomendacijos. Siūlyti įvairius variantus. Tel. 815-722-1624.
* 53 m. moteris ieško darbo su gyvenimu, prižiūrėti senus žmones. Tel. 815-690-5383.
* 45 m. moteris gali prižiūrėti senelius ar vaikus 6 dienas savaitėje ir gyventi kartu. Tel. 773-580-9914.

autotradeusa
sales • export • rebuilding
www.autotradeusa.com

PADEDADE SURASTI, NUPIRKTI IR ATVEŽTI AUTOMOBILIUS IŠ BET KURIO JAV AUKCIONO. PERSIUNČIAME AUTOMOBILIUS IR DETALES. ATLIKAME AUTOMOBILIŲ REMONTĄ!
Tel. 708-430-6880, 630-774-1192

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

MASKVA

Praėjus daugiau nei dešimtmečiui po galingosios Sovietų Sąjungos subyrėjimo, atrodo, pradeda atgimti seniai pamirštas „kremlinologijos“ mokslas apie tai, kas slėpi už storų Rusijos valdžios šventovės sienų. Prezidentas Vladimir Putin triuškinama pergalė kovo mėnesį vykusiose rinkimuose leido jam sutelkti savo rankose didžiules galias, tačiau jo artimiausios aplinkos veiklą gaubia stora slaptumo skraistė. V. Putin apie savo sprendimus praneša tik labai mažai įtakingų bendraminčių grupei, tačiau nėra jokio priėjimo prie informacijos aukščiausiuose valdžios sluoksniuose. V. Putin artimiausioje aplinkoje dominuoja žmonės iš prezidento gimtojo Sankt Peterburgo, dauguma kurių dirbė sovietinėse saugumo tarnybose. Sovietų Sąjungos klestėjimo laikais „kremlinologijos“ mokslas reikėdė sėdėjimą į kalėjimą, tikintis nustačius, kas pelnės šio palankumą, o kas užsitrauks nemalonę.

BERLYNAS

Vokietijos policija šiuo metu tardo slaugytoja, kuris prisipažino nužudęs 10 pagyvenusių pacientų, suleidamas jiems mirtiną vaistų dozę, ir mėgina nustatyti, ar likusiais 70 atvejų vyras taip pat žudė ligonius tyčia. 25 metų vyras, kurio vardas ir pavardė neskelbiami, dirbo Pietų Vokietijos Zonthofen miesto ligoninėje. Jis teigia nužudęs dešimt vyresnių nei 60 metų pacientų, nes esą nebega-lėjo žiūrėti, kaip jie kankinasi skausmuose. Šiuo metu policija mėgina nustatyti, kaip rimtai tie žmonės sirgo. Slaugytojas suimtas praėjusią savaitę.

Premjeras toliau gina Kazokiškių sąvartyno idėją

Vilnius, rugpjūčio 6 d. (BNS) — Premjeras Algirdas Brazauskas toliau gina idėją įrengti sąvartyną Kazokiškės šalia Kernavės kultūrinio rezervato bei tikisi, kad šiuo klausimu įtikins ir prezidentą Valdą Adamkų.

Penktadienį vyriausybės vykusioje pasitarime A. Brazauskas su projektuotojais, aplinkosaugininkais, kultūros paveldo atstovais dar kartą aptarė daug karštų diskusijų sukėlusio Kazokiškių sąvartyno projektus ir teigė, kad nemato kliūčių šio sąvartyno statybai.

Tuo tarpu prieš savaitę Kazokiškės apsilankęs prezidentas išreiškė nuomonę, kad sąvartyną reikėtų įrengti kitoje vietoje.

Kitą savaitę Prezidentūroje vyksiančiame pasitarime dėl są-

Operatyvinės veiklos įstatymą turėtų rengti ir nevyriausybinkai

Vilnius, rugpjūčio 6 d. (BNS) — Prie Operatyvinės veiklos įstatymo pataisų tobulinimo turėtų prisidėti ne tik teisininkai, bet ir piliečių atstovai, sako Atviros Lietuvos fondo direktorė Diana Vilytė.

Šią savaitę į pirmą posėdį susirinko prezidento Valdo Adamkaus sudaryta darbo grupė Operatyvinės veiklos įstatymui tobulinti. Prezidento pa-

Lietuvos verslininkai pasijuto lyg Rusijoje

Vilnius, rugpjūčio 6 d. (BNS) — Verslo įmonių kontrolė Lietuvoje jau darosi panaši į tvarką Rusijoje — valdžios institucijoms suteikiama teisė netikėtai įsiveržti į verslininkų būstines ir išsinešti dokumentus, penktadienį rašo dienraštis „Lietuvos rytas“.

Tai prieš kelias dienas savo kailių patyrė „Mažeikių naftos“ valdoma naftos produktų preky-

JAV

FORT BRAGG

JAV kariškes, kuri liūdnai pagarsėjusioje nuotraukoje matosi už pavadelio laikanti nuoga irakiečių kalini, advokatai ketvirtadienį per bylos svarstymą klausinėjo apie tai, kaip kalinių žeminimas Irako Abu Ghraib kalėjime gali sietis su karine sistema. Vienas kariškių žvalgybos analitikas sakė matęs, kaip du jo kolegos žemino kalinius, tačiau armijos žvalgybos viršininkė tvirtino niekada nedavusi leidimo naudoti tokios taktikos. Tyrejai sakė, jog nėra jokių įrodymų, kad JAV pajėgų vadovybė nurodė žeminti kalinius ar leido toki elgesį. Tačiau keli liudytojai pasakojo matę nuogus ir antrankiais surakintus kalinius nepatogiose, žeminančiose ar dar blogesnėse padėtyse. Karinės žvalgybos analitikas Israel Rivera sakė pernai spalį matęs, kaip du žvalgybininkai blogai elgėsi su kaliniais, taip paremdamas gynybos teiginius, jog nederamai elgėsi ne tik karo policininkai.

WASHINGTON, D.C.

JAV prezidentas George W. Bush sutiko papildomai skirti 25 mlrd. dolerių karinėms operacijoms Irake ir Afganistane. Kalbėdamas ceremonijoje prie Baltųjų rūmų G. W. Bush papasakojo, kokių naujų privalumų saugumo užtikrinimo srityje suteiks kariams skirtos papildomos lėšos. Baltieji rūmai taip pat pranešė, kad iš maždaug 900 mln. dolerių skirtų papildomų lėšų saugumui užtikrinti 25,9 mlrd. dolerių pervedama kitoms reikmėms, tarp jų — saugumui užtikrinti partijų suvažiavimuose, pagalbai humanitarinėms krizėms ištiktam Sudanui. Anksčiau G. W. Bush administracija teigė, jog nėra būtinybės skirti papildomų lėšų Irakui iki naujų finansinių metų.

Tačiau praėjusį mėnesį parengtoje Kongreso ataskaitoje, buvo nurodyta, kad administracija nepakankamai įvertino išlaidas Irakui ir Afganistanui ir kad šiais finansiniais metais reikia dar 12,3 mlrd. dolerių.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD

Mažiausiai 26 žmonės žuvo ir dar apie 90 buvo sužeista per susirėmimus, kurie tarp JAV bei Irako saugumo pajėgų ir šiitų musulmonų kovotojų kilo Baghdat Sadr rajone. Sadr ligoninė pranešė, kad į ją buvo atvežti 18 žuvusiųjų kūnai ir 73 sužeistieji, tarp jų — dvi moterys ir keturi vaikai. Iš viso beveik 50 žmonių žuvo ir daugiau kaip 130 buvo sužeista, Basra, Nasirya ir Najaf kilus susirėmimams tarp radikalų šiitų ir JAV vadovaujamų sąjungininkų karių.

AZIJA

TOKYO

Buvęs pasaulio šachmatų čempionas Bobby Fischer, kurio JAV ieško dėl ekonominių bausmių Jugoslavijai pažeidimo, JAV vadovybei pareiškė norintis atsisakyti JAV pilietybės. 61 metų B. Fischer į Japoniją atvyko balandį, tačiau praėjusį mėnesį buvo sulaukytas Narita oro uoste, kai mėgino iškristi į Filipinus su pasu, kuris, Amerikos pareigūnų teigimu, yra negaliojantis. Japonijos imigracijos pareigūnai praėjusią savaitę atmetė pirmąjį B. Fischer prašymą suteikti jam politinį prieglobstį ir jo advokatė teisingumo ministrai jau įteikė visus antrąjam prašymui būtinus dokumentus. B. Fischer kurį laiką gali neturėti jokios pilietybės, todėl jo šalininkai kreipsis į Jungtines Tautas, kad šios įregistruotų jį kaip pabėgėlį.

tiškių sąvartynas gali būti naudojamas dar 2-3 metus, nes kitaip šiukšlės taps matomos net iš Trakų, todėl Kazokiškių sąvartynas yra reikalingas.

Premjeras neigė, kad Kazokiškių sąvartynas matysis nuo Kernavės piliakalnių bei priminė, kad sąvartynas būtų net už 9 kilometrų nuo Kernavės.

Kazokiškių sąvartyno statybai prieštaravęs Kernavės kultūrinio rezervato direktorius Saulius Vadišis, po pasitarimo pas premjerą tikino, kad į paveldosaugininkų pasiūlymus atsižvelgiama.

S. Vadišis teigė, kad pasitarimo metu projektuotojai pasiūlė sumažinti sąvartyno aukštį nuo 10 iki 5 metrų, tačiau paveldosaugininkai prašo, kad būtų atliktas papildomas kultūrinio kraštovaizdžio tyrimas.

Anot A. Brazauskos, kitas Vilniaus rajone esantis Kario-

tarejos Tomos Birmontienės vadovaujama darbo grupė daugiausiai sudaro teisininkai.

ALF direktorė nusiuntė prezidentui laišką, kuriame siūlo į darbo grupę įtraukti nevyriausybinių organizacijų atstovus.

„Kai sužinojome, kad yra pasirašytas toks įsakas, pamatėme, kad įstatymo pataisoms rengti sudarytoje darbo grupėje nėra piliečių atstovų“,

sakė D. Vilytė. Į darbo grupę siūloma įtraukti kurį nors iš šių asmenų — tarptautinės antikorporacinės organizacijos „Transparency International“ Lietuvos skyriaus direktorių Rytį Juozapavičių, Žmogaus teisių stebėjimo instituto direktorių Henriką Mickevičių, Laisvosios rinkos instituto viceprezidentą Remigijų Šimašių.

Artūras Paulauskas kreipėsi į Konkurencijos tarnybą, ragindamas ištirti, ar didesnė degalų kaina mūsų valstybėse nėra pažeidimų rezultatas.

„Mažeikių naftos“ atstovas Giedrius Karsokas stebėjosi, kas gali būti neaišku šios bendrovės kainodaroje, jei visos degalų kainos kiekvieną dieną yra skelbiamos internete. Jas gali matyti kiekvienas panorėjęs.

SANTAROS-ŠVIESOS 51-mo SUVAŽIAVIMO PROGRAMA

Rugsėjo 9 d. ketvirtadienis

3:00 val. popiet

- Daiva Litvinskaitė „Sotus vilkas ar sveika avelė: lietuvių literatūros istorijos užsieniečiams“
- Vygandas Šiurkus „Tarp klaustrofobijos ir klaustrofilijos: lietuviškų nacionalistinių ortodoksijų reikšminiai metmenys“
- Jane Tumas „Crossing Borders“

6:30 val. VAKARIENĖ

8 val. Pabendravimo vakaras

Rugsėjo 10 d. penktadienis

10:00 val. ryto

- Artūras Petronis „Kodėl neįvyko genetinės revoliucija medicinoje?“
- Edvardas Kaminskas, Rimas Vaišnys ir Artūras Petronis kalbės apie mediciną

1 val. PIETŪS

2 val. popiet

- Dalia Cidzikaitė „Kitas lietuvių prozoje“
- Viva Bartkutė—Lietuvos ekonomija ir politika NATO ir Europos Sąjungos rėmuose
- Organizacinis posėdis

6:30 val. VAKARIENĖ

8 val. vakaro

- Filmas apie Mariją Gimbutienę. Pristato Algis Mickūnas

Rugsėjo 11 d. šeštadienis

10:00 val. ryto

- Neringa Klumbytė „Dabarties istorijos paraščių žmonės: atsiminimai apie sovietmetį ir kasdienybės patirtys kaimo bendrovėse“
- Alfred Thomas „Sex and Socialism in Milan Kundera's Czech fiction“
- Elžbieta Novickas „Delving the Nightmare of Ričardas Gavelis' Vilniaus pokeris“

1 val. PIETŪS

2 val. popiet

- Giedrius Subačius „100-osioms spaudos lotyniškais rašmenimis atgavimo metinėms: raidžių draudimo fenomenas“
- Gintautas Mažeikis „Socialinės vilties dinamika“

6:30 val. VAKARIENĖ

8:00 val. vakaro

- Gražina Slavėnienė pristato savo verstą ir išleistą Janinos Degutytės poeziją
- Bus pristatoma Algimanto Mackaus knygu leidimo fondo išleista Aldonos Veščūnaitės poezijos knyga „Blykstelėjimai“
- Literatūros vakaras

Dalyvauja: Sigitas Lukauskaitė, Daiva Markelytė, Laima Sruoginytė, Liūnė Suteima, Julija Švabaitė, Linas Umbrasas, Lina Ramona Vitkauskas

Rugsėjo 12 d. sekmadienis

10:30 val. ryto

- Julius Šmulskštys, Horstas Žibas ir Zenonas Rekašius „Lietuvos prezidento funkcijos ir netolimos praeities problemos“

Suvažiavimo metu vyks Giedriaus Šulniaus fotografijų paroda „Sakralumas“

Norintys dalyvauti prašome pranešti Marijai Paškevičienėi 1/630 852-3887 iki rugsėjo 8 d.

LACK & SONS FUNERAL DIRECTORS

HICKORY HILLS, 9236 S. ROBERTS ROAD

NEW LOCATION
3240 W. 79 St. MARQUETTE PARK

ALL PHONES 1-708-430-5700

LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ SAJUNGA

Turi laidotuvių patalpas visose Čikagos miesto apylinkėse ir priemiesčiuose
Patarnavimas 24 val.

PETKUS & SON FUNERAL DIRECTORS

BRIGHTON PARK 4330 S. CALIFORNIA
SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.
CICERO 5940 W. 35 ST.
LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)
EVERGREEN PARK, 2929 W. 87 ST.
TINLEY PARK, 16600 S. OAK PARK AVE.

ALL PHONES
NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)
Tel. 1-800-994-7600
www.petkusfuneralhomes.com

DRAUGAS, 2004 m. rugpjūčio 7 d., šeštadienis

A + A STASYS DARGIS

Po sunkios ligos mirė 2004 m. rugpjūčio 5 d., sulaukęs 76 metų.

Gyveno Oak Lawn, IL, anksčiau Australijoje. Gimė Palangoje.

Nuliūdę liko: žmona Judita, sūnus Edvardas, dukra Vilija su vyru Casey, anūkai Andrius, Lidija, Tomas; sesuo Genovaitė su vyru ir dukterėčios Vijoleta ir Gaiva su šeimomis Lietuvoje bei kiti giminės Amerikoje.

A.a. Stasys 1949—1959 m. gyvendamas Australijoje, priklausė sporto klubui ir už Australiją dalyvavo Olimpiadoje, kaip krepšinio komandos krepšininkas.

Velionis bus pašarvotas sekmadienį, rugpjūčio 8 d. nuo 3 v. p.p. iki 9 v.v. Palos—Gaidas laidojimo namuose, 11028 S. Southwest Hwy, Palos Hills, IL.

Laidotuvės įvyks pirmadienį, rugpjūčio 9 d. Iš laidojimo namų 9:30 val. ryto velionis bus atlydėtas į Šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuosirdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. David Gaidas. Tel. 708-974-4410.

JAV LB Floridos Palm Beach apylinkės įždininkui

A + A VYTAUTUI J. KULPAI

iškeliavus Amžinybėn, reiškiamame nuosirdžiausią užuojautą žmonai GIEDREI TERCIJONAITAI, dukrai JŪRATEI LIOBIENEI, sūnams VYTAUTUI ir ALGIUI su šeimomis, giminėms ir visiems artimiesiems.

Palm Beach apylinkės valdyba:
Kęstutis K. Miklas — pirmininkas,
Pranas Baltakis, Vladas Barius,
Jūratė Brazauskaitė, Dana Eringienė,
Regina Lagūnienė ir Sigitas Ramonas

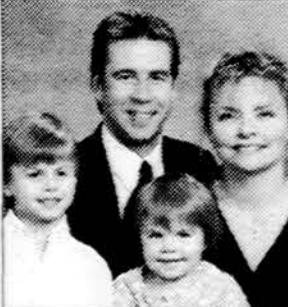
A + A ALDONAI VALAITYTEI MARKELIENEI

mirus, gilią užuojautą reiškiamame broliams dr. JONUI ir inž. JURGIUI VALAIČIAMS.

Kun. Alfredas Velius
Kurtas Velius — Mažosios
Lietuvos patriarchas

PALOS — GAIDAS

FUNERAL HOME

- Patogioje vietoje tarp Čikagos ir Lemonto
- 10 minučių nuo Šv. Kazimiero lietuvių kapinių

11028 S. Southwest Hwy.
Palos Hills, Illinois
(708)974-4410

GAIDAS - DAIMID

LAIDOJIMO NAMŲ DIREKTORIAI

jau daug metų teikia pagarbų patarnavimą liudiesio valandoje.

Jų laidojimo namai yra Čikagoje ir priemiesčiuose, kiekvienam lengvai pasiekiami.

Atliekame ir kūno sudeginimo (cremation) patarnavimus.

GERALD F. DAIMID —
nepriklausomas direktorius

4330 So. California Ave, Chicago, IL 60632

1-773-523-0440; 1-708-873-0500

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

